

Изланиш, баҳс,
мунозара бор
жойда ҳақиқат
юзага чиқади,
тараққиёт
бўлади.

Ислом КАРИМОВ

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT XALQ ZIYOLILARI GAZETASI معرفت

1931-yildan chiqqan boshlagan • E-mail: info@marifat.uz • 2012-yil 5-may, shanba № 36 (8477)

Vatanimiz mustaqilligining 21 yilligi oldidan

ЭЛ-ЮРТ РАВНАҚИГА ҲИССА ҚЎШИБ ЯШАШ САОДАТИ

5 май – “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвони, “Мустақиллик”, “Дўстлик” орденлари, “Жасорат” ва “Шуҳрат” медаллари таъсис этилган кун

Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан парламентимизнинг 1994 йил 5-6 май кунлари бўлиб ўтган сессиясида “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвони ва олий нишон — “Олтин юлдуз” медали, “Мустақиллик”, “Дўстлик” орденлари, “Жасорат” ва “Шуҳрат” медалларини таъсис этиш тўғрисидаги қонунларнинг қабул қилингани мустақилликни мустақамлаш, мамлакатимиз қудрати ва салоҳияти, халқимиз

нинг тинч-тотув ва фаровон ҳаётини янада зиёда этишга улкан ҳисса қўшаётган ҳамюртларимиз меҳнатини рағбатлантиришга қаратилаётган доимий эътиборнинг амалдаги самараларидандир.

“Ўзбекистон Қаҳрамони” унвони мамлакатимизнинг олий даражадаги мукофоти бўлиб, Ўзбекистон Республикасининг фуқароларига давлат ва халқ олдидаги қаҳрамонона хизматлари учун берилади. “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвони би-

лан тақдирланган шахсга “Олтин юлдуз” медали ва унвон берилганлиги тўғрисидаги ҳужжат Ўзбекистон Президенти томонидан ёки унинг номидан тантанали вазиятда топширилади.

“Олтин юлдуз” медали ҳар бир қиррасининг икки ёнбандидан олтин нурлар (олий

эътибор ва эътироф) таралган саккиз қиррали юлдуз шаклида бўлиб, марказдаги доира

ида Давлатимиз гербининг рамзига монанд ярим ой ва беш қиррали юлдуз жойлашган.

Ўтган йиллар мобайнида ўнлаб юртдошларимиз ушбу юксак мукофот билан тақдирланди. Улар ўз касбининг том

йилларида ўзбек автомобил-созлик мактабини ривожлантириш йўлидаги самарали ва фидокорона хизматлари учун “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвонига сазовор бўлди. Таҳрибали муҳандиснинг “Nexia”, “Damas”, “Matiz”, “Lacetti”, “Spark” каби ўзбек автомобилларини яратишга доир ўнлаб рационализаторлик тақлифлари амалиётга татбиқ этилган.

маънодаги устаси ва катта ибрат мактаби яратган инсонлардир.

2011 йили “GM O'zbekiston” корхонаси бош технологи Хасанбой Қосимов мустақиллик

(Давоми 2-бетда.)

“ҲАЁТ УЧУН!” ХАЙРИЯ ФОРУМ-МАРАФОНИ

Тошкентда 1 май кuni «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси, «Ҳаёт учун!» кўрак беги саратони миллий уюшмаси, Сьюзен Комен номидаги саратон касаллигига қарши курашиш халқаро фонди (АҚШ) ва «Аёллар кенгаши» республика жамоат бирлашмаси томонидан «Ҳаёт учун!» хайрия форум-марафони ўтказилди.

Ўзбекистонда илк бор кенг қўламда ўтказилган ушбу форум-марафонда уч йил давомида мамлакатимизнинг барча ҳудудларидан 100 мингдан ортиқ киши иштирок этди. Жорий йилда мазкур лойиҳа Тошкент шаҳрида 20 мингдан ортиқ ва Ўзбекистоннинг барча вилоятларида қарийб 40 минг иштирокчини қамраб олди. Бундай кенг қўламда хайрия марафонларини ташкил этиш кўрак беги саратони касаллигига қарши курашиш жамоатчилик эътиборини қаратиш ва манфаатдор одамларни жалб этиш имконини бермоқда.

(Давоми 3-бетда.)

ИЛМ-ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИ

иқтисодиётимиз тараққиётига хизмат қилмоқда

Мамлакат иқтисоди ўсишида илмий-техника тараққиётининг ўрни бекиёс. Шу боис юртимизда илмий салоҳиятни ривожлантириш, ундан самарали фойдаланишга катта эътибор қаратилмоқда. Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси томонидан аънавий тарзда ўтказиб келинаётган «Инновациялар, технологиялар ва лойиҳалар» республика ярмаркаси ҳам мана шу эътибор натижа-

сида ташкил этилмоқда. Бунда ихтиро ва кашфиётлар асосида юқори технологик ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, кичик инновацион тадбиркорликнинг барқарор ривожланиши учун шарт-шароит яратиш, республиканинг илмий салоҳиятидан иқтисодиёт ва ижтимоий соҳанинг долзарб муаммоларини ҳал қилишда самарали фойдаланиш, корхоналарнинг инвестиция ва инновация фаоллигини рағбатлантириш, шу мақсадда инвестицияларни жалб қилишга кўмаклашиш, илм-фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш кўзда тутилган.

(Давоми 5-бетда.)

ИЖОДИЙ КАМОЛОТНИНГ ЮКСАК ЭЪТИРОФИ

Журналистика соҳасида “Олтин қалам” VII Миллий мукофоти учун халқаро танлов ғолиблари ва совриндорлари аниқланди

Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан журналистика соҳасида “Олтин қалам” Миллий мукофотининг таъсис этилгани ижодкорларни изланишга, янада фаолликка, халқ, жамият, Ватан олдидаги юксак бурч ва масъулиятини тобора теран англашга ундамоқда.

“Туркистон” саройида журналистика соҳасида “Олтин қалам” VII Миллий мукофоти учун халқаро танлов ғолиблари ва совриндорларини тақдирлашга бағишланган тан-

танали маросимда бу жиҳатлар яна бир бор ўз ифодасини топди. 3 май — Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишлаб ўтказилган ушбу тадбирга турли вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотларининг вакиллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари, хорижий дипломатик корпус ва халқаро ташкилотларнинг юртимиздаги ваколатхоналари раҳбарлари тақлиф этилди.

(Давоми 2-бетда.)

ЭЛ-ЮРТ РАВНАҚИГА ҲИССА ҚЎШИБ ЯШАШ САОДАТИ

(Давоми.
Боши 1-бетда.)

— Бугун юртимизда ишлаб чиқарилаётган автомобиллар дунё кезмоқда, жаҳон бозорига етакчи ўринларни эгалламоқда, — дейди Ўзбекистон Қаҳрамони Ҳасанбой Қосимов.

— Қувонарлиси, истиқлол йилларида мамлакатимизда мазкур замонавий тармоқ сир-асрорини пухта биладиган янги авлод мутахассислари ҳақида. Ҳозир корхонамиз мутахассисларнинг 80 фоизи ёшлардир.

Ҳа, том маънода мустақил бўлган халқини бунёдкорлик завоқи билан яшайди. Оиласи тинч, дастурхони тўкин инсон яратишга ўзида куч, истак ва имконият топади. Мустақиллик — бунёдкорликнинг тамал тоши, ақл парвози учун бетимсол ша-роитдир.

“Мустақиллик” орден — Ўзбекистонда мустақил ҳуқуқий давлат барпо этиш ва уни мустахкамлашга, мамлакатимизда тинчлик ва тараққиётни таъминлашга улкан ҳисса қўшган инсонлар меҳнатининг ёрқин эътирофидир. Орден марказида бўлган ва ҳаётини заминимиз фондида ҳурлик раминиз бўлган Ҳумо қуши тасвирланган. Уни ўраб турган айлананинг тепасида ўн иккита ёқут тош (муҳаддас бирлик ва баркамоллик) қадалган.

Бу орден билан ҳамюртларимиздан ташқари, Ўзбекистон фуқароси бўлмаган шахслар, мамлакатимизнинг маъмурий-ҳудудий бирикмалари ҳам мукофотланиши мумкин. Давлатимиз раҳбарининг 2009 йил 20 августдаги фармонида Биноан Тошкент шаҳри юртимизда миллий давлатчиликни шакллантириш, мустақил ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш, тинчлик ва барқарорликни мустахкамлашга қўшган катта ҳиссаси, эзгу аъёнларни сақлаш, маданий, маънавий-маърифий ҳаётимизни юксалтириш борасидаги улкан хизматлари учун “Мустақиллик” ордени билан тақдирланди.

Чиндан ҳам, истиқлол йилларида пойтахтимиз таниб бўлмас даражада ўзгарди. Биргина 2011 йилда Тошкент шаҳрида янги аэровокзал, бир қатор йирик ишлаб чиқариш объектлари ва, албатта, истиқлол даври шахарсозлигининг яна бир ноёб намунаси — Алишер Навоий номидаги Миллий кутубхона ва симпозиумлар саройини би-лаштирган “Маърифат маркази” барпо этилди.

Бирдамлик, ҳамжихатлик ва тотувлик бор жойда аниқ мақсад сари интилиш, олдинга силжиш бўлади. Халқимизга хос бағрикенглик ва аҳиллик бугун ҳам мамлакатимизда қарор топган миллатлараро тотувликнинг муҳим кафолатидир. “Дўстлик” ордени билан Ўзбекистонда яшаётган барча

миллат ва элатларнинг вакиллари ўртасида дўстлик, ўзаро ҳамжихатлик ва тотувликни мустахкамлаш, Ўзбекистон халқининг бошқа мамлакатлар халқлари билан дўстлик ва ҳар тарафлама ҳамкорлигини ривожлантириш борасида катта ютуқларга эришган мамлакатимиз фуқаролари, шунингдек, юртимиз фуқароси бўлмаган шахслар мукофотланиши мумкин.

Ҳозир ўнлаб ҳамюртларимиз, бошқа мамлакатлар фуқаролари, хорижий элчиҳона ва ваколатхоналар, халқаро ташкилотлар вакиллари қўйсини ушбу орден беэаб турибди. “Дўстлик” ордени марказида ўз ифодасини топган метиндек жипс қўллар ва турли ранглар уйғунлиги ушбу мукофот соҳиблари қалбига миллатлараро тотувликни мустахкамлаш туйғусини мудом яшатиб туради.

Истиқлол йилларида халқимиз эришган энг катта ютуқ, шубҳасиз, тинч-осойишта ҳаётимиздир. Хонадонимиздаги осудалик, осмонимиз мусофа-фолиги, бир сўз билан айтганда, бугунги озод ва обод ҳаётимиз, миллий армиямизни ислоҳ этиш, ҳуқуқни муҳофаза қилиш соҳасида амалга оширилган кенг қўламли ишлар самарасидир.

Бу шарафли ишга ҳисса қўшаётган инсонлар — ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари мамлакатимиз миллий ҳаётимизни таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши курашда, ҳарбий бурчини ёки хизмат бурчини адо этиш вақтида кўрсатган мард-лиги ва жасоратлари учун “Жасорат” медали билан мукофотланадилар.

Жавонмандлик кундалик ҳаётимизда кимнингдир оғирини енгил қилишдан, ўз манфаатини эл-юрт равақи билан уйғунлаштиришдан бошланган каби асл обрў-эътибор ҳам, аввало, одамлар ҳурматиға сазовор бўлишдир. Ҳар йили ўнлаб ҳамюртларимиз мамлакат иқтисодиёти, фани ва маданиятини ривожлантириш, ёш авлодни ватанпарварлик ҳаётида миллий истиқлол ва ижтимоий тараққиёт ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш ишига қўшаётган катта ҳиссаси учун “Шуҳрат” медали билан мукофотланмоқда.

Эл-юртга муносиб бўлишга интилиб, аждодларимиз меросини бой-тишга ҳисса қўшиб яшаш ҳақида йўлимизни ойдин, кўнглимизни мунавар қилади. Инсон учун янгилик ва тараққиётга, эл-юрт равақиға ҳисса қўлишга интилиб яшашдан ортиқ бахт йўқ. Зотан, Юртобшамиз таъкидлаганидек, ана шундай ноёб инсоний фазилатларга, юксак маънавиятга эга бўлган халқ ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмайди, ўзининг эзгу мақсадларига албатта етади.

Умид ЁҚУБОВ,
ЎЗА шарҳловчиси

ИЖОДИЙ КАМОЛОТНИНГ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси раиси, мазкур танлов ташкилий қўмитаси раиси Ш.Ғуломов ва бошқалар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида кучли фуқаролик жамиятини барпо этиш, халқимиз маънавиятини юксалтириш йўлидаги эзгу саъй-ҳаракатларда миллий медиа соҳа фаолиятини бугунги тезкор давр талабига мос тарзда ташкил этишга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, ўнга яқин қонун ҳужжатлари оммавий ахборот воситаларининг эркин ва самарали фаолият кўрсатиши, уларнинг юртимизда кечаётган туб ижобий ўзгаришлар жараёнининг фаол иштирокчисига айланишида муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси оммавий ахборот воситалари фаолиятида ҳам янги босқични бошлаб берди. Унга кўра, медиа соҳани ислоҳ этишга доир миллий қонунчилик тизими тобора такомиллаштирилмоқда. Журналистларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг жаҳон андозалари даражасида фаолият

кўрсатиши учун зарур имконият ва шароитлар яратилмоқда.

Президентимизнинг 2011 йил 30 декабрдаги «Оммавий ахборот воситаларини янада ривожлантириш учун қўшимча солиқ имтиёзлари ва афзалликлар бериш тўғрисида»ги қарори медиа соҳа мустақиллигини таъминлаш, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари устидан жамоат назоратини ўрнатишда муҳим дастуриламал бўлмоқда.

“Олтин қалам” Миллий мукофоти учун халқаро танлов Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси ҳамда Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази томонидан Электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси, Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, Миллий телерадиокомпания, Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ва “Uzreport” ахборот агентлиги билан ҳамкорликда ўтказилмоқда. Танлов халқаро ва миллий журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг омалаштириш, соҳа ходимларининг фуқаролик позициясини намойён этиши, уларда ўз фаолиятига янгича ёндашуви шакллантиришда муҳим омил бўлаётди.

Танловда телевидение, ра-

дио, матбуот ва интернет-журналистика йўналишларидаги асосий мукофотлар билан бирга журналистларнинг ихтисослашувини қўллаб-қувватлаш мақсадида рағбатлантирувчи номинациялар ҳам таъсис этилган. Ижодий беллашувнинг мавқеи, қамрови йил сайин кенгаймоқда. 2006 йили ilk бор ўтказилган “Олтин қалам” Миллий мукофоти учун танловда ғолиблар 13 номинация бўйича аниқланган бўлса, жорий йилда 27 номинация бўйича мукофот таъсис этилди. Бу йил “Мустахкам оила йилига бағишланган энг яхши материал учун” янги йўналиш ҳам жорий этилди. Номинациялардан бири мамлакатимиз ҳаёти, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий жабҳалардаги туб ижобий ўзгаришларни ҳолис ва ҳаққоний ёритаётган хориж-лик журналистларга ажратилди.

Шу кунга қадар ўтказилган олти танловда 155 нафар журналист асосий ва рағбатлантирувчи мукофотларга сазовор бўлди. “Олтин қалам” VII Миллий мукофоти учун халқаро танловда 470 нафар журналист 8,3 мингга яқин ижодий иши билан қатнашди. Ажратилган мукофот фонди қарийб 189 миллион сўмни ташкил этади. Бу ўтган йилги мукофот жағфармасидан салкам 40 миллион сўм кўпдир. Ғолибларни тақдирлаш, танловга тайёргарлик

ЖУРНАЛИСТИКА СОҲАСИДА “ОЛТИН ҚАЛАМ” VII МИЛЛИЙ

Журналистика соҳасида бош миллий мукофот

“Фарғона ҳақиқати” — “Ферганская правда” газеталари таҳририяти — бош муҳаррир — Баҳромжан Обиджонов. Вилоятнинг сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаётига оид долзарб мавзулардаги чуқур таҳлилий материаллари учун.

Асосий номинациялар

Энг яхши журналистик материал учун (телевидение):

1-ўрин:

Саида Давлатова — ЎзМТРК “Ўзбекистон” телерадиоканали “Ахборот” информатсион дастурлари бош муҳарририяти сиёсий шарҳловчиси. Миллатлараро тотувлик, диний бағрикенглик йўналишидаги туркум кўрсатувлари учун.

2-ўрин:

Фарҳод Тўраев — ЎзМТРК “Ўзбекистон” телерадиоканали Ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий дастурлар бош муҳарририятининг бош муҳаррири ўринбосари. Диний экстремизм ва терроризмга қарши қаратилган туркум кўрсатувлари учун.

3-ўрин:

Насиба Мақсудова, Муслимбек Йўлдошев НТТ телеканалнинг “Дийдор ширин” кўрсатуви муаллифлари ва бошловчилари. Маданий-маърифий йўналишидаги кўрсатувлари учун.

Энг яхши журналистик материал учун (радио):

1-ўрин:

Давлатмурод Мўминов — ЎзМТРК “Ўзбекистон” телерадиоканали Ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий эшиттиришлар муҳарририяти бўлим муҳаррири. Мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги янгиликлар билан буюқ ўзгаришлар тўғрисидаги туркум эшиттиришлари учун.

2-ўрин:

Нодавлат радиостанциялар тармоғи (НРТ) — бош муҳаррир — Наврўз Аширматов. Республикамиз аҳолисиға ахборотни тезкор ва ҳолис етказиб беришга қўшаётган ҳиссаси учун.

3-ўрин:

Лалахан Нураддинова — Қорақалпоғистон Республикаси телерадиокомпанияси радиоканалининг

катта муҳаррири. Маънавий-маърифий мавзудаги туркум материаллари учун.

Энг яхши журналистик материал учун (матбуот):

1-ўрин:

Анна Иванова — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — ЎзАнинг Ахборот назорати ва ҳабар узатиш хизмати бош муҳаррири. Мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотлар жараёни, эришилаётган ютуқлар ҳамда содир бўлаётган муҳим воқеа-ҳодисаларни кенг ёритган мақолалари учун.

2-ўрин:

Фаррух Ҳамроев — “Ўзбекистон овози” газетаси бош муҳаррири ўринбосари. Ўзбекистонда аҳолининг турмуш фаровонлигини ошириш борасидаги ишлар, илм-фан соҳасида эришилаётган ютуқлар ҳамда глобал экологик муаммолар таҳлилий ёритилган материаллари учун.

3-ўрин:

Ҳулқар Кузметова (Тўйманова) — “Ma'rifat” газетаси бўлим муҳаррири. Халқимизга хос эзгу фазилатлар, уларнинг турмушдаги аҳамиятини кўрсатишга бағишланган “Хислат” рукнидаги туркум мақолалари учун.

Энг яхши журналистик материал учун (Интернет-журналистика):

1-ўрин:

Любовь Эберзенок — “Uzreport.com” интернет-портали масъул муҳаррири. Мамлакат ҳаётидаги ижтимоий-сиёсий жараёнларни интернет тармоғида кенг ёритган учун.

2-ўрин:

Бахтиёр Абдукаримов — “Анадолу” ахборот агентлиги муҳбири. Хорижий ОАВда чоп этилган Ўзбекистон тўғрисидаги энг яхши мақолалари учун.

3-ўрин:

Шавкат Аҳмедов — Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманидаги “Хўжа Аламбардор” жомеъ масжиди имом-ноиб. Маънавият, маърифат ҳамда диний бағрикенглик мавзуларига бағишланган туркум материаллари учун.

Рағбатлантирувчи мукофотлар бўйича:

Журналистика ривожига қўшган ҳиссаси учун:

Маҳмуд Саъдинов — Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист

ЮКСАК ЭЪТИРОФИ

кўриш ва ўтказиш билан боғлиқ сарф-харажатлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди томонидан ажратилди.

Танловнинг бош миллий мукофотини қўлга киритган "Фаргона ҳақиқати" — "Ферганская правда" газеталари таҳририяти (бош муҳаррири Баҳромжон Обиджонов) — махсус диплом ва республикамиздаги энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдоридagi пул мукофоти билан тақдирланди.

Ижодий беллашувнинг телевидение, радио, матбуот ва интернет-журналистика йўналиши, шунингдек, рағбатлантирувчи мукофотлар совриндорлари ҳам пул мукофотлари билан тақдирланди. Тадбирда БМТ, ЮНЕСКО, Жаҳон банки, "Минтақавий мулоқот" (Словения) каби халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари томонидан ҳам рағбатлантирувчи мукофотлар топширилди.

— Президентимиз томонидан миллий журналистика равнақи йўлидаги рағбат ва эътиборни, ғамхўрликни кундалик фаолиятимиз давомида ҳаммаша ҳис этиб яшаймиз, — деди танлов ғолиби, Қорақалпоғистон Республикаси телерадиокомпания-

си радиоканалининг катта муҳаррири Лалахан Нураддинова. — Бу танлов ҳар бир қаламкашни ўз фаолиятини танқидий-таҳлилий нуқтаи назардан баҳолашга, тезкор давр талаби асосида ижод қилишга, фаолиятига янгича ёндашишга ундайди. Янада фаол бўлиб, изланиш, замон билан ҳамнафас ва ҳамқадам тарзда юртимиз манфаатларига хизмат қилиш орқали билдирилган юксак ишончини оқлайман.

— Мамлакатимизда вазирлик ва идоралар ахборот хизматлари самарали фаолият кўрсатиши учун барча зарур шароитлар яратилган, — деди "Олтин қалам" VII Миллий муко-

фотининг "Энг яхши матбуот хизмати" номинацияси ғолиби, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахборот хизмати бошлиғи Асқар Хайдаров. — Бундай юксак эътибор ва рағбат ахборот хизматларининг аҳолини ишончли ахборотлар билан таъминлаш борасидаги масъулиятини янада оширишга ундайди.

Тадбирда санъат усталари ва ижрочи ёшлар иштирокида концерт намойиш этилди.

Тантанали маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.Арипов сўзга чиқди.

Назозат УСМОНОВА,
ЎЗА мухбири

"ҲАЁТ УЧУН!" ХАЙРИЯ ФОРУМ- МАРАФОНИ

(Давоми.
Боши 1-бетда.)

Бу йилги марафонда маданият ва санъат, эстрада, кино, театр намояндалари, спортчилар, шифокорлар, дипломатик корпус, жамоат ташкилотлари, вазирлик ва идоралар вакиллари, хорижий меҳмонлар, талабалар, мактаб ўқувчилари, жисмоний имконияти чекланган одамлар, марафонларнинг вилоятлардаги энг фаол қатнашчилари, бир сўз билан айтганда, хайр-саховат ҳамда хотин-қизлар саломатлигини сақлаш гоёсига бефарқ бўлмаганлар иштирок этди.

Марафон-2012 беш босқичда бўлиб ўтди: 1) инклюзив таълими қўллаб-қувватлаш бўйича югуриш; 2) ёш болалар оилалар; 3) мактаб, лицей ва коллежлар ўқувчилари; 4) турли ташкилотлардан хотин-қизлар, шифокорлар ва дипломатик корпус вакиллари; 5) талабалар, кўнгилчилар, артистлар, спортчилар.

Тадбир давомида старт ва финишда кўрак безини текшириш бўйича рисоалар тарқатилган ахборот пунктлари ташкил этилди ва уларда шифокорлар саволларга жавоб қайтарди.

Лойиҳани қўллаб-қувватлаган ва Марафон-2012да иштирок этиш учун рўйхатдан ўтган хорижий давлатлар вакиллари орасида АҚШ, Корея Республикаси, Ҳиндистон, Италия элчихоналари, ЮНЕСКО, Британия Кенгаши, БМТ, БМТ Тараққиёт дастури (UNDP), Аҳолишунослик жамғармаси (UNFPA), Япония халқаро ҳамкорлик агентлиги (KOICA), Конрад Аденауэр номидаги жамғарма, Жаҳон банки, Германия халқаро ҳамкорлик жамияти (GIZ) ва бошқалар бор.

Пойтахтимизда марафонни ўтказиш арафасида кўрак бези саратонига қарши курашга бағишланган қатор лойиҳалар амалга оширилди. 23 апрель кuni "Жар" стадионида театр, кино актёрлари, эстрада ижрочилари ва мусиқачилар, шунингдек, "Келажак овози" ёшлар ташаббуслари маркази кўнгилчилари ўртасида "Футбол ҳаёт учун!" хайрия футбол учрашуви бўлиб ўтди.

28 апрель кuni "Ҳаёт учун!" миллий уюшмаси ва АҚШнинг Сьюзен Комен номидаги саратон касаллигига қарши курашиш халқаро фонди томонидан Ўзбекистонда кўрак бези саратонига қарши курашга бағишланган давра суҳбати ташкил қилинди. Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Пенсия жамғармаси, фармацевтика компаниялари, маънавият муассасалари вакиллари, шифокорлар, психологлар, ҳуқуқшунослар ҳамда кўрак бези саратони билан касалланган хотин-қизлар иштирок этди.

Форум-марафони Ўзбекистонда 2010 йилдан бунён ўтказиб келинмоқда. Аёнага кўра, унда тўпланган маблағлар "Ҳаёт учун!" кўрак бези саратони миллий уюшмасининг дастурлари ва лойиҳаларини амалга оширишга йўналтирилмоқда. Жумладан, 2011 йилги марафон якунлари бўйича соҳа мутахассислари (онкогинеколог, маммолог, УЗИ мутахассиси, психолог) томонидан мамлакатимиздаги 11 минг нафардан ортқ хотин-қиз тиббий кўриқдан ўтказилди ва уларга маслаҳатлар берилди. "Ҳаёт учун!" миллий уюшмасининг бундай тадбирларида Жанубий Корея, АҚШ, Исроилдан келган шифокорлар ҳам иштирок этди. Истиқболда тахриба алмашиш мақсадида ўзбекистонлик шифокорларни Жанубий Кореяга юбориш режалаштирилмоқда.

Уюшма лойиҳалари доирасида уч йил давомида кўрак бези саратони ташхиси қўйилган 300 нафардан зиёд хотин-қиз умумий қиймати 900 миллион сўмдан ошқ дори-дармон билан таъминланди. "Ҳаёт учун!" миллий уюшмасининг ташхис қўйиш тадбирларида қарийб 20 минг хотин-қиз кўриқдан ўтказилди. Кўрак бези саратонига қарши курашга бағишланган икки бемор Жанубий Корея ва Исроилдаги тиббиёт клиникаларида жарроҳлик йўли билан даволанди.

МУКОФОТИ ХАЛҚАРО ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИ ВА СОВРИНДОРЛАРИ

Фаол фуқаролик позицияси учун:

Мансуржон Рихсиев — Ўзбекистон Республикаси ИИБ йўл ҳаракати хавфсизлиги Бош бошқармаси матбуот бўлини маси катта инспектори, "Автохамрох" журналининг жамоатчи мухбири

Ижтимоий-сиёсий мавзудаги энг яхши тахлилий материал учун:

Ботирали Шодиев — "Ёшлар" телерадиоканали ЎЗА "Давр" ахборот дастурлари бош муҳарририятининг катта муҳаррири

Ижтимоий-иқтисодий мавзудаги энг яхши тахлилий материал учун:

Ферузахон Сиддиқова — Андижон вилояти телерадиокомпанияси бош муҳаррири ўринбосари — радио гуруҳи раҳбари

Мустақкам оила йилига бағишланган энг яхши материал учун:

Мирмуҳсин Мирзоқиров — "Давр" газетасининг масъул котиби (Наманган вилояти)

Маънавий-маърифий мавзудаги энг яхши материал учун:

Зулфия Файзуллаева — "Ёшлар" телерадиоканали ЎЗА "Давр" ахборот дастурлари бош муҳарририятини катта муҳаррири

Харбий-ватанпарварлик мавзусидаги энг яхши материал учун:

Одина Каримова — "Ёшлар" телерадиоканали ЎЗА харбий-ватанпарварлик тарбияси дастурлари бош муҳарририятининг катта муҳаррири

Энг яхши журналистик текширув учун:

Нодира Самандарова — Навоий вилояти телерадиокомпанияси катта муҳаррири

Мураккаб шароитларда (фавқулодда вазиятлар, атроф-муҳит ва экология муаммолари) тайёрланган энг яхши репортаж учун:

Дилбар Кенжаева — "Қашқадарё" газетаси бўлим муҳаррири

Энг яхши режиссёрлик иши учун:

Шерзод Мирпўлатов — УЗМТРК "Ўзбекистон" телерадиоканали Ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий дастурлар бош муҳарририятини бош режиссёри

Энг яхши матбуот хизмати:

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахборот хизмати — Ахборот хизмати бошлиғи **Асқар Хайдаров**

Энг яхши фоторепортаж учун:

Бахтиёр Акрамов — "Халқ сўзи" — "Народное слово" газеталари фотомухбири

Энг яхши карикатура учун:

Ҳасан Султонов — эркин иҳодхор (Самарқанд вилояти)

Чет эллик журналистнинг Ўзбекистон тўғрисидаги энг яхши материали учун:

Ли Чуйфа — "Цзинцзи Жибао" газетасининг Тошкентдаги мухбирлик пункти мудири (Хитой Халқ Республикаси)

Халқаро ташкилотларнинг рағбатлантирувчи мукофотлари:

БМТ

БМТнинг Ўзбекистондаги фаолияти ва аёлларнинг жамиятдаги ўрни мавзусини ёритгани учун:

1. **Нодира Мақсудова** — "Гранд" радиостанциясининг шеф-муҳаррири

ЮНЕСКО

Оммавий ахборот воситаларини либераллаштириш ва демократлаштириш, сўз ва ахборот олиш эркинлиги мавзусини ёритгани учун:

1. "Хуррият" мустақил газетаси таҳририяти — бош муҳаррир **Ўктаб Мирзаёров**

ЖАҲОН БАНИ

Энергия самарадорлигини ошириш масалаларини ёритгани учун:

1. **Майрам Аҳмедова** — "Соғлом авлод" газетаси мухбири

"МИНТАҚАВИЙ МУЛОҚОТ" ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТИ (СЛОВЕНИЯ)

Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мавзусини ёритгани учун:

1. **Анорбой Норкулов** — "Мирзаобод" газетаси бош муҳаррири (Сирдарё вилояти)
2. **Руслан Сабуров** — "Дўстлик байроғи" ва "Знамя дружбы" газеталари мухбири (Навоий вилояти)

❖ Пойтахтимиздаги «Қатагон қурбонлари хотираси» музейида «Инсон — азиз, хотира — муқаддас» мавзусида маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди.

Республика Маънавият тарғибот маркази, «Шаҳидлар хотираси» жамоат фонди ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу тадбирда маънавият тарғиботчилари, тарихчи олимлар, ўқитувчилар, талаба-ёшлар иштирок этди.

Ташкил этилганига ўн йил бўлган мазкур музей шу кунларда уруш ва меҳнат фахрийлари, ўқитувчилар, олимлар, талаба-ёшлар билан янада гавжум. 9 май — Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан Республика Маънавият тарғибот маркази ҳамкорлигида ушбу муътабар даргоҳда очик дарслар, маърифий тадбирлар, учрашувлар, мулоқотлар ўтказилмоқда.

Тадбир иштирокчилари музей экспонатлари билан танишиб, «Шаҳидлар хотираси» ёдгорлик мажмуини зиёрат қилдилар.

❖ Фарғонада «Энг намунали оила» кўрик-танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Тадбир Республика «Оила» илмий-амалий маркази, «Маҳалла» хайрия жамоат фонднинг Фарғона вилояти бўлими, хотин-қизлар кўмитаси, «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Тадбиркор аёл» уюшмаси ҳамда бошқа давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида «Мустаҳкам оила йили» Давлат дастури ижроси доирасида ташкил этилди.

Иштирокчилар тадбиркорлик, оилавий бизнес, хунармандчилик, томорқачилик, оилада таълим-тарбияни йўлга қўйиш, маънавий, ижтимоий, иқтисодий барқарорлиқни таъминлашга оид саволлар орқали синовдан ўтказилди.

Кўрик-танловнинг «Энг намунали хунарманд оила» номинацияси бўйича биринчи ўринга Фурқат туманида истикомат қилувчи Мухаммадали Юнусов оиласи лойиқ топилди. Қўқонлик Одилжон Уматов оиласи «Энг намунали тадбиркор оила», олтиариқлик Асқарали Исоқов оиласи эса «Томорқадан самарали фойдаланиш бўйича намунали оила» номинацияларида ғолибликни қўлга киритди.

❖ Қашқадарёда «Йилнинг энг фаол ҳамшираси» республика кўрик-танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди. Унда 14 нафар ҳамшира ўз касб маҳоратини намойиш этди.

Танлов иштирокчилари белгиланган шартлар бўйича чиқишларида касбининг ўзига хос жиҳатлари, яшаш жойи, меҳнат қилаётган жамоасида бўлаётган ўзгаришларни акс эттирди. Тиббиёт соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар моҳияти, ҳамшираларнинг бу жараёндаги ўрни ҳамда вазибалари, Конституциямиз, қонунларимиз ва мамлакатимиз тарихига оид саволлар орқали уларнинг назарий билимлари, малака ва маҳорати синовдан ўтказилди.

Якуний натижага қўра, Қарши шаҳри вакили Дилсора Қиличева биринчи ўринга лойиқ топилиб, танловнинг республика босқичига йўланма олди.

❖ Пойтахтимизда пластик жарроҳликнинг долзарб масалаларига бағишланган халқаро анжуман бошланди.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги, «Sen yolg'iz emassan» республика жамоатчилиги бошлар жамғармаси, Тошкент педиатрия тиббиёт институти ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур анжуманда олимлар, жамоат ташкилотлари вакиллари, хорижлик мутахассислар иштирок этмоқда.

Бугун Ўзбекистонда пластик жарроҳлик тиббиётнинг янги, tobora rivojlanayotgan ҳамда инновацион гоя ва ташаббуслар кенг татбиқ этилаётган соҳаларидандир. Бу борада АҚШ, Германия, Сингапур, Жанубий Корея каби мамлакатлар билан ҳамкорлик tobora mustahkamlanayotgan.

Уч кун давом этадиган анжуманда пластик жарроҳликнинг долзарб масалалари, соҳага инновацион даволаш услубларини жорий этиш, халқаро ҳамкорликни кенгайтиришга оид маърузалар тингланади.

Ўза ва махсус мухбирларимиз йўллаган материаллар асосида тайёрланди.

ЁШЛАР — КЕПАЖАК ПОЙДЕВОРИ

Яқинда Фарғона тумани тиббиёт коллежида Тошкент тиббиёт академияси Фарғона филиали, «Қамолот» ЁИХ вилоят кенгаши, вилоят телерадиокомпанияси, вилоятдаги барча тиббиёт коллежлари ва Бағдод академик лицейи билан ҳамкорликда «Билим ва истеъдодимиз сен учун, Ватан!» шиори остида ёшлар фестивали ташкил этилди.

Festival

Тадбир доирасида ёшларни оилага тайёрлаш, оила мустаҳкамлиги учун ҳуқуқий, иқтисодий, маънавий савия юқори бўлиши зарурлиги ҳусусида сўз юритилди.

Шундан сўнг миллий қадрият ва урф-одатларимизни акс эттирувчи саҳна кўринишлари, коллежнинг истеъдодли ўқувчиларидан иборат «Ибн Сино издошлари», «За-

коват» клуби чиқишлари намойиш этилди.

Равшанжон ЖАМОЛОВ, Фарғона тумани тиббиёт коллежи ўқитувчиси

ИЖОД ЗАВҚИГА ЙЎҒРИЛГАН ОЙЛИК

«Тасвирларда Ватан акси», «Мен ҳавас қилган касб», «Бир йигитга қирқ хунар оз», «Қасблар фестивали», «Зар иппинг зарҳал жилоси» каби кўрик-танловларда билим ва маҳоратларини синаган пойтахтимиздаги 322-мактаб ўқувчилари эстетик йўналишдаги фанлар ойлиги якунига бағишланган фестиваль доирасида яна бир бор ижодкорликларини намойиш қилишди.

Анжуман амалга оширилган ишлар сарҳисоби, ойлик давомида юзага чиққан энг сара тажрибаларнинг жараёнига татбиқ қилиниши билан аҳамиятли бўлди. Хусусан, 7-синфда «Сервис хизмати» йўналиши бўйича 68 соатлик дарс ишланмаси учун методик тавсия бошқа туманлардан келган фан ўқитувчилари ҳам ўзлари учун зарур мабана эканини таъкидлашди. Сергели ТХТМФМТ ва ТЭБ методисти Д.Мирах-

медова мазкур услубий қўлланма билан мутахассис-педагогларни таништирар экан, меҳнат таълими йўналишида замонавий талаб ва тақлифлар тўлақонли ўрганилиб, тўпланган тажрибалар асосида яратилган тавсиялар ҳар бир меҳнат фани ўқитувчисининг ёрдамчисига айланишига умид билдирди.

МУХБИРИМИЗ

«РАҚСЛАР ГУЛДАСТАСИ»

Бекобод санъат коллежи ўқувчилари билимларини синовдан ўтказиш мақсадида Металлургия маданият саройида «Мустаҳкам оила йили» муносабати билан «Рақслар гулдастаси» концерт дастурини намойиш этишди.

— Коллежimizда «Халқ рақси» кафедраси ташкил этилган. Бу ерда ўқувчилар ўзбек миллий рақс элементларини кўнгил билан ўрганиб келмоқдалар. Ўқувчиларнинг дарсдан ташқари бўш вақтларини мазмунли ўтказиш, уларни гўзалликка ошно қилиш мақсадида «Шодлик» рақс гуруҳи ҳам ташкил этилган, — дейди ўқув муассасасининг «Халқ рақси» кафедраси ўқитувчиси М.Эралиева. — Гуруҳ аъзолари миллий, замонавий ва жаҳон халқлари рақсларини ўрганишмоқда.

Дастурда ўқувчи-қизлар «Баҳор вальси», «Дилхирож», «Фарғона рубойиси», «Сунбула», «Дилбар» каби миллий рақслар билан бир қаторда Шарқ халқлари рақсларини ҳам ижро этишди. Айниқса, Саидахон Хошимжоннова ижросидаги «Девонаман», Шоҳсанам Йўлдошева ижросидаги «Шунчамиди» рақслари томошабинлар олқишига сазовор бўлди.

ДИЛОРОМ ФАЙЗИЕВА

ТАЙЁРГАРЛИК БОШЛАНДИ

Фарзандларини барча қулайликларга эга, соя-салқин жойларда дам олдиришни ҳар бир ота-она хоҳласа керак.

Сурхондарё вилоят ҳокимлиги қарорига асосан, ёзги оромгоҳларни таъмирлаш, тиббий ва педагогик ходимлар малакасини ошириш, ошпазларни тиббий кўриқдан ўтказиш ишлари бошлаб юборилди. Мутасадди ташкилот, корхона, муассаса раҳбар-

ларига тегишли топшириқлар берилди.

Жорий йил вилоятда 12 400 нафар умумтаълим мактаби ўқувчисини соғломлаштириш ва мазмунли дам олишни ташкиллаштириш режалаштирилган. Академик лицей ва коллежларда таълим-тарбия олиб, касб ўрганаётган йигит-қизлардан 1400 нафарига эса ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси ҳомийлик қилади.

НОРКУВВАТ ТўРАЕВ

Сурхондарё вилояти

ОРАСТА ВА ОҚИПА ҚИЗЛАР

ХТВ тасарруфидида аниқ фанларга ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабида 8—9-синф ўқувчи қизлари ўртасида «Ораста қизлар» клуби ташкил этилган бўлиб, ҳар жума куни турли давра суҳбатлари ташкил этилади.

Ана шундай тадбирлардан бири кўптармок-ди марказий поликлиниканинг ўсмирлар гинекологи ва юкумли касалликлар шифокори иштирокида ўтказилди.

— Ўсмирлик даврида қизлар турли ўзгаришларга тайёр туришлари лозим. Яқинда бу ма-

таб ўқувчи қизларини ультратовуш аппарати-дан ўтказиб, яширин касалликларни аниқлаш имконига эга бўлди. Ҳозир улар билан даволаш ишларини олиб бораёямиз, — дейди ўсмирлар гинекологи Малика Иброҳимова.

ФЕРУЗА ХОЛМУРОВА

«НАВРЎЗ ВА ҚАДРИЯТЛАР»

танловни миллий қадриятларимизнинг чуқур ўрганилишига ҳисса қўшади

Пойтахтимиздаги 2-республика тиббиёт коллежида «Наврўз ва қадриятлар» мавзусидаги кўрик-танловнинг республика босқичи бўлиб ўтди.

Ko'rik-tanlov

Кўрик-танлов ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази томонидан Ўзбекистон таълим, фан ва маданият ходимлари қасаба уюшмаси марказий кенгаши ҳамда «Меҳр ва мурувват» жамоат фонди билан ҳамкорликда ташкил этилди.

— Танловга тайёргарлик жараёнида нафақат Наврўз байрамига тааллуқли урф-одатлар, балки кўплаб анъ-

аналаримиз, уларнинг тарихи билан танишдим, соҳага оид билимларимни бойитдим, — дейди фарғоналик иштирокчи Зилола Абдукаримова. — Мен Ёзёвон педагогика коллежида тахсил оламан ва келажақда малакали ўқитувчи сифатида ёшларга билим беришни ният қилганман.

Танлов уч шарт асосида ўтказилиб, иштирокчилар мил-

лий қадриятларимиз ҳамда санъатимиз бўйича ўз билим ва иқтидорларини намойиш этишди.

Беллашув якунида 14 нафар иштирокчи орасида тенгсиз эканини кўрсатган Қарши педагогика коллежи ўқувчиси Мадина Эгамбердиева биринчилиқни қўлга киритди.

САНОБАР ЖУМАНОВА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Жорий йилнинг 3 май куни пойтахтимиздаги «Ўзэкспо-марказ»да иш бошлаган «Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар» V республика ярмаркаси очилиш маросимидан сўнг экспозициялар намоиши бошланди. Саноатнинг рақобатбардошлигини ошириш йўлида фан, таълим ва ишлаб чиқариш ҳамкорлиги, ҳамоханлигида фаолият олиб боришни таъминлаш ҳамда корхоналар ва ихтисослашган фирмаларнинг илмий-техника соҳасидаги инновацион фаолиятини ривожлантиришга қўмаклашиш вазифаларини ўз зиммасига олган ярмарка олтита — саноат, қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш ва фармацевтика, ахборот технологиялари ҳамда фан ва таълим йўналишлари бўйича ўтказилмоқда. Кўриниб турибдики, кўргазма экспозицияси ранг-баранг ва иқтисодий, ижтимоий соҳаларнинг деярли барча жабҳаларини қамраб олган. Ўзбекистон Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим, Соғлиқни сақлаш, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирликлари ҳамда бошқа идоралар тасарруфдаги 100дан ортиқ илмий-тадқиқот, олий таълим, тажриба-конструкторлик ташкилотлари, кичик инновация корхоналари ва ихтирочилар 500дан ортиқ ишланмалари билан иштирок этмоқда. V кўргазмада ilk бор тақдим этилаётган ихтиро ва кашф-ётиларнинг 154таси саноат, 55таси қишлоқ хўжалиги, 85таси тиббиёт ва фармакология, 56таси ахборот технологиялари ва 16таси фан ва таълим соҳасининг ривожланишига хизмат қилувчи ишланмалардир. Эътироф этиш керакки, жорий йилда тақдим этилаётган ишланмаларнинг асосий қисmini экспортга йўналтирилган ва импорт ўрнини босадиган маҳсулот ва технологиялар, янги юқори сифатли материаллар, машина ва препаратлар ташкил этади.

— Самарқанд давлат университетида ишлаб чиқилган «Нефть маҳсулотлари ва сув микдори аниқлаб берувчи сувсезувчан паста» саноат тараққиётида муҳим ўрин тутгани кутилмоқда, — дейди кимё фанлари номзоди, доцент Дмитрий Аронбоев. —

Маълумки, нефть қазилма бойлиги ер остида 1,2—2,0 км чуқурликда жойлашгани туфайли манба борлиги аниқланса ҳам, қазилма ишлари олиб бориладиган қанча микдорда ёқилғи-энергия манбалари борлиги, қолаверса, ер остидаги маҳсулотнинг неча фоизини сув ташкил этишини ҳеч ким билмайди. Таркибида ишқорли реагент, индикаторлар аралашмаси мавжуд мазкур паста эса нефть маҳсулотини қазиб олишдан олдин маҳсулот таркибида қанча микдорда сув борлигини, қолаверса, сувнинг сифати, яъни чуқур ёки шўрлигини аниқлаб беради. Муҳими, пастанинг ўз вазифасини бажариши учун 10—15 секунд кифоя. Нефть маҳсулотлари ва сув микдорини аниқлаб берувчи сувсезув-

ЎЗА олган сурат.

ИЛМ-ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИ

иқтисодиётимиз тараққиётига хизмат қилмоқда

чан паста бирор жойда қазув, қудуқ тушириш ишлари олиб боришдан олдин аниқ маълумотларга эга бўлиш орқали самарасиз ҳаракатларнинг олдини олади.

Ярмаркада ёш тадқиқотчиларнинг иштироки ҳам кенг миқёсда бўлиб, олий таълим муассасалари ёш олим ва талабаларининг, «Келажак овози» республика танлови ғолибларининг ишланмалари ҳам экспозициядан ўрин эгаллади.

— Маълумки, бугунги кунда барча соҳаларга, жумладан соғлиқни сақлаш тизимига ҳам ахборот технологияларини кенг жорий этиш бўйича излашлар олиб боришмоқда, — дейди ярмарка иштирокчиларидан яна бири Тошкент ахборот технологиялари университети магистранти Ҳ.Зайниддинов. — Университетимизда ишлаб чиқилган «Ошқозон-ичак йўли ҳолатини функционал ташхис қилиш компьютер тизими» ҳам шу йўналишдаги тадқиқотлар натижа-

сидир. Ушбу илмий-техник ечим ilk бор тақдим этилмоқда. Экспресс ташхис қилишнинг янги, селектив электрогастро-энтероколонография деб аталувчи усули олдингиларидан фарқи равишда бемор учун ҳам, шифокор учун ҳам қулай бўлган бир неча хусусиятлари муҳасаммалаштирган. Қурилма ошқозон-ичак йўлининг ҳар хил бўлиmlари ҳолатини объектив баҳолаш имконини беради. Мазкур компьютер тизими хирургик касалликларда беморларнинг ошқозон-ичак йўллари фаолиятини операциядан олдин ва операциядан кейинги даврда функционал ташхислаш ва даволашга мўлжалланган. Эътиборли тамони, тизим арзонлиги билан ажралиб туради.

Ахборот технологиялари бўйича тақдим этилаётган «Оптик толали алоқа линияларида товуш ахборотлари хавфсизлигини таъминловчи қурилма», «Гравитация кучлари асосида ҳавонинг атмо-

фера босимини прогнозлаштириш», «Давлат ва тижорат ташкилотлари бухгалтерлик ҳисоб-китобларини юритиш замонавий дастурий таъминоти» каби ишланмалар ҳам кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Айтиш лозимки, кўргазмадаги йўналишларнинг турфалиги сабаб ҳар бир иштирокчи илм-фаннинг энг сўнгги ютуқларидан бохабар бўлди.

— Кўргазмада намоиш этилаётган ихтиролар экологик тозалиги, қулай ва самаралилиги билан эътиборимизни тортмоқда, — дейди Олот туманидаги «Зафар» фермер хўжалиги раҳбари Зиёдулла Соатов. — Бугун зараркундаларга қарши курашиш ускунасини яратган Андижон қишлоқ хўжалиги институти билан шартнома ҳам туздик. Сабаби, таклиф этилаётган янги ускуна юқори қучланишли ток воситасида ишлаб, қишлоқ хўжалиги экинларининг танаси, шохлари, барги, гули, шонаси ва қўсақларига

таъсир этиб, тунда фаоллашган зараркундаларнинг туҳумлари ва кўртларини ўлдириб, уларга қарши даврий равишда самарали курашиш имконини беради. Ярмарка бозор муносабатидagi талаб ва таклифнинг муносиблигига, илмий тадқиқот муассасалари ва иқтисодиётнинг реал тармоқлари ўртасида ҳамкорлик ўрнатилишига ва бунинг икки томонлама манфаатли бўлишига хизмат қилмоқда.

Таъкидлаш жоизки, 2008 — 2011 йилларда ўтказилган «Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар» республика ярмаркаларида 2584та шартнома ва келишув баённомалари тузилган бўлиб, натижада 307,6 млрд. сўмлик янги маҳсулот ишлаб чиқарилган. 17,9 млн доллар микдорида импорт ўрни қопланган, энергия ва ресурс тежамкорлиги 3,3 млрд сўмни ташкил этган. Эътиборлики, 409та янги иш ўрни яратилган. Бу йилги «Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар» V республика ярмаркаси ҳам бу борадаги кўрсаткичларнинг янада ўсишига хизмат қилади. Шунинг баробарида олимлар ва хўжалик юритувчиларнинг ўзаро манфаатли ҳамкорлигини шакллантиради, мамлакатимиз илм-фани ва ишлаб чиқариш интеграциясини қучайтиради.

Санобар ЖУМАНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

КАМАЛАКНИНГ ЯНГИ ЖИЛОЛАРИ

Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари орасида ўтказилган «Камалак жилоси» расмлар танловининг якуний босқичи ва тақдирлаш маросими Ўзбекистон Бадий академияси марказий кўргазмалар залида бўлиб ўтди.

«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси, Халқ таълими вазирлиги, Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси қошидаги Фан, таълим ва маданият маркази, Ўзбекистон Бадий академияси, «Сен ёлғиз эмассан» республика болалар жамғармаси билан ҳамкорликда ташкил этилган танловга 1500 нафар Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси жалб қилинди. Улар яратган 180дан зиёд тасвирий ва амалий санъат намуналари республика босқичига тақдим этилди.

Танловнинг тақдирлаш маросимида сўзга чиққанлар болажонларнинг ижодий ишларида бугунги мустақил юрт фарзандининг орзу-интилишлари, уй-ҳаёллари чиройли ифода этилганини

таъкидладилар.

Тасвирий санъат йўналишида 4 ёшдан 10 ёшгача бўлган болалар ўртасидаги кўрикда I ўринга Умид Тилолов (Жиззах вилоятидаги 29-меҳрибонлик уйи), 10 ёшдан 16 ёшгача бўлган болалар ўртасидаги танловда I ўринга Хусайн Каримов (Самарқанд вилоятидаги 10-меҳрибонлик уйи) лойиқ деб топилди.

Амалий санъат йўналишида ҳам 4—10 ёшгача, 10—16 ёшгача бўлган болалар орасидаги кўрикда энг саралар танлаб олинди. Шу ернинг ўзида расм чизган ёш рассомлар ҳам рағбатсиз қолмади.

Соҳиба МУЛЛАЕВА,
«Ma'rifat» мухбири

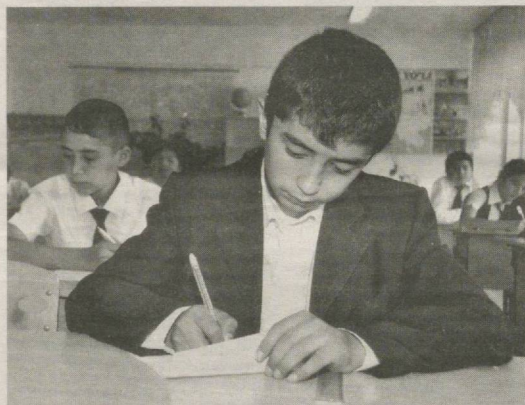
СЎНГГИ БОСҚИЧ: БИЛИМДОНЛАР САРАЛАНДИ

Jarayon

Аввал хабар қилинганидек, 2-3 май кунлари умумтаълим мактаблари ўқувчилари ўртасида билимлар беллашувининг якуний босқичи бўлиб ўтди. Мамлакатимизнинг бешта ҳудудидида 15та фан бўйича ташкил этилган билимлар баҳси тафсилотлари хусусида мухбирларимиз хабар беради.

Тошкент шаҳридаги 116-умумтаълим мактаби ҳовлисида тумонат одам — ота-оналар ўғил-қизларига руҳан далда бериш учун тўпланган. Билимлар беллашуви минтақавий босқичининг сўнгги тури ҳам ниятисига етиб бормоқда. Сирдарё, Жиззах, Тошкент вилоятларидан келган ва пойтахтлик 5-8-синф ўқувчилари ўз билим ва иқтидорларини ҳам назарий, ҳам амалий синовларда намойиш этишмоқда. Кимдир фарзанди 1-2-турларда юқори балл олганини айтиб фахрланса, яна биров ўғлининг дадиллигидан, тенгдошлари орасида ажралиб турганидан сўз очади.

— Ўғлим Маҳмуд ичкарида, физикадан тест топширяпти, — деди ўзини Мавжуда Нигматжоновна деб таништирган аёл. — У 8-синфда ўқийди. Бундай катта мусобақада биринча марта қатнашмиш. Жуда ҳаяжонданам. Лекин буни ўғлимга сездирмай, унга далда бўлишга ҳаракат қиляпман...

— Ўқувчиларнинг билим савияси юқори, — дейди информатика фани бўйича ҳакамлар хайъати аъзоси Бахтиёр Каримов. — Иштирокчилар қуйи бўғинларда жуда тўғри танланган. Замонавий билимлардан яхши хабардор, компьютерда амалларни бемалол бажаряпти. Саволларнинг мураккаблик даражаси давлат таълим стандартларига мос келади.

Андижон шаҳрида умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчилари орасида ўтган билимлар беллашуви ҳам ҳар жиҳатдан ихтисослашган мактаб-интернатларникидан қолишмади.

Ўқувчилар учта тур бўйича билимларини синовдан ўтказишди. Ҳакамлар хайъати аъзоларининг фикрича, ўғил-қизларнинг билим даражаси олдинги беллашувлардагига қараганда анча юксалган. Жумладан, амалий машғулотларда ўқувчилар физик қонунлар асосида тажрибалар ўтказиб, замон талаблари даражасида пухта билимга эга бўлиб бораётганини намойиш этишди.

— Математикадан 91,5 балл тўпладим, — дейди Шахрихон туманидаги 53-умумтаълим мактаби 6-синф ўқувчиси Шерзод Одиллов. — Тайёргарлик жараёнида устозим кўрсатмаси билан мавзуларни такрорлашга, мисол ва масала ечиш усуллари, формулаларни пухта ўзлашти-

ришга ҳаракат қилгандим, саволларга жавоб беришда фойдаси теғди. Интилувчан, тиришқоқ тенгдошларимни кўриб, математикани ўрганишга қизиқишим янада ортди.

Самарқанд вилоятида ҳам билимлар беллашуви юқори савияда ташкил этилди. Барча турларда ўқувчиларнинг илмга чанқоқлиги, ғолибликка иштиёқи сезилиб турарди. Бу ҳақда вилоят халқ таълими бошқармаси мутахассиси Зафар Мардонов шундай дейди:

— Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида навоийлик ва мезбонлардан иборат 74 нафар ўғил-қиз билимлар беллашувига киришди. Ҳаққонийликни таъминлаш мақсадида ҳар бир аудиторияда қатнашчиларнинг жавоблари видеотасмага ёзиб борилди. Мени қувонтиргани, ўқувчилар танлов низоми билан яхши таниш. Шу боис улар ўз ҳақ-хуқуқларини қатъий талаб қиляпти. Натижалар юзасидан билдирилган айрим эътирозлар шу ернинг ўзида кўриб чиқилиб, ҳал этилди.

Сурхондарё вилояти Термиз шаҳридаги 16-мактабда жанубий вилоятлар ўсмир ёшлари ўқув фанлари бўйича мусобақалашдилар. Ўқувчиларнинг нафақат мусобақаларда қатнашиши, балки маданий дам олишлари учун ҳам барча шарт-шароитлар яратиб берилди. Айниқса, вилоятда мустақиллик йилларида бунёд этилган иншоотлар, Археология музейи ва қадимий осори атиқалар бўйлаб уюштирилган саёҳат уларда катта таассурот қолдирди.

— Уч тур натижалари бўйича 95,6 балл тўплаб, тенгдошлари орасида юқори кўрсаткичга эришиш ўғлимга осон бўлмади, — дейди Термиз шаҳридаги 13-мактаб 6-синф ўқувчиси Жасурбекнинг отаси Икром Алимуродов. — Чунки бу ерга энг кучлилар фақат галаба қозониб, ота-онаси, устозлари ишончини оқлаш ниятида келишган.

Хоразм вилояти Хонқа туманидаги 38-умумтаълим мактабида минтақадаги энг сара, иқтидорли ёшлар билим-да беллашдилар.

Бурҳон РИЗОКУЛОВ олган суратлар.

— Мазкур ҳудудий босқичда Қорақалпоғистон, Бухоро ва Хоразмдан умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчилари иштирок этди, — дейди Бухоро вилояти халқ таълими бошқармаси мутахассиси Кимё Ражабова. — Беллашувларда ўқувчиларимиз фаол иштирок этиб, юзимишни ёруғ қилди. Хусусан, вилоятимиздан келган 37 нафар ўқувчидан 23 нафари тенгдошлари орасида энг юқори кўрсаткичларни қайд этди.

Эътиборлиси, ўқувчиларнинг ота-оналари юзлаб километр йўл босиб, фарзандларини қўлаб-қувватлаш мақсадида Хонқага етиб келишди. Уларнинг эътибори ўқувчиларга куч-ғайрат бағишлаб, фанлардан юқори натижаларни қўлга киритишида ёрдам берди.

— Онам беллашувнинг охиригиз кунига қадар ёнимда бўлди, — дейди танловда география фанидан иштирок этган 6-синф ўқувчиси гурланлик Қувончой Пўлатова. — Ҳар гал синовдан чиққач, онамнинг менга кўз тикиб турганини кўриб, қувониб кетдим. Бу менга юқори балл тўплашимда далда бўлди.

Ҳамза АБДУЛЛАЕВ,
Орифжон СИДДИКОВ,
Сора ТОШЕВА,
Феруза ТАНГРИБЕРГАНОВА,
«Ma'rifat» мухбирлари

Кўча эшиги тақиллади. 244-мактабнинг шундоққина биқинида жойлашган бу ҳовлида Назира опа истиқомат қилади. Мактаб билан уйининг ораси бир қадам бўлгани учун ишлаб юрган кезлари вақтдан ютарди. Ҳозир эса муаллима нафақада, узок йиллар ишлагани учун ана шу қадрдон даргоҳ кўзига оловдек кўринади, тез-тез боргиси ҳам келади, аммо илгаригидек чаққон одимлай олмайди, қарилликда...

Опа эринибгина ўрнидан кўзгалди. Ким бўлдиёкан, қўшниларидан бирортасимикан? «Эртага 9 май — Хотира ва қадрлаш кунини-ку, балки мактабдан келишгандир. Ҳар йили бирровга йўқлаб кетишадди, барака топишсин!» дея кўнглидан ўтди устозининг.

Ўйлагани тўғри чиқди. Эшик олдида бир ғуруҳ ўқувчилар гул кўтариб туришарди. Опа уларнинг бирортасини ҳам танимайди. Аммо ўқувчилар билан биргаликда кириб келган ёш педагоглар Дилноза Эминова, Феруза Сандибоевани унча-мунча билади. Бундай дейишга сабаб, Назира опа 1994 йили пенсияга чиқшдан аввал бу ўқувчилар билан бирга ишлаган.

— Ассалому алайкум!
Жўровоз бўлиб берилган саломдан Назира опанинг

қулоғи қоматга келса-да, хиёл жиймайиб алик олди ва ўзининг ишлаган дамларино хотиридан ўтказди. Ҳар гал синфга кирганида ўқувчилари қўллари кўксига жўровоз бўлиб салом беришарди. Назира опа мамнун бўлиб, алик оларди. Қаранг-а, ўша серташвиш дамлар билан хайрлашганига ҳам роппа-роса 18 йил бўлибди. Вақтнинг тезкорлиги, одамзотга бўйсунмаслиги шунчалик. Мана, опанинг ёши ҳам 70дан ошди, куч-қувватдан қолса-да, руҳан тетик, ҳар кун, ҳар дақиқада мактаб, доска, парталар, минг хил қиёфадаги ўқувчилари, феъл-атвори турлича ҳамкасблари, боласининг ўқиши ва хулқи билан қизиқиб, унинг ёнига келадиган ота-оналар кўз ўнгидан ҳудди кино лавҳалари каби ўтади, ўтаверади. Шунингга шукрки, астойдил ишлаган, элнинг хизматидида бўлиб, оғирини енгил қилган, раҳматини эшитган инсон ҳеч қачон кам бўлмас экан...

— Қани, болажонларим, ичкарига!

— Раҳмат, Назира опа, биз бирровга кирдик ҳали йўқлайдиган фахрийларимиз кўп, — деди Дилноза Эминова ва гулни устозга узатди. — Умрингиз узок бўлсин, доимо хурмат-эътиборда юринг.

Qadr

— Мана бу пакетда сизга аталган армиясиз совғамиз бор, устоз! — «Қамолот» сардори бўлса керак, бир ёш қиз устозга сумка узатди.

Назира опа хижолат бўлди, овора бўлишибди-да, рўзғори бут, ҳамма нарсаси етарли. Пенсия пулларини ўз вақтида олиб турибди. Ўғли Ғуломжон, келини Паризод, турмуш ўртоғи Ғанижон ота, неваралари ҳаммаша ёнида. Мактаб раҳбари Ферузахон Мадумарова ҳар йили 9 майда ўзи келолмас ҳам, ўқитувчи ва ўқувчиларини юборди. Яхши эслайди, Назира опа унга юқори синфларда кимё-биология

фанларидан дарс берган, фаол ва ҳаракатчан қиз эди. Мана, кўп йил бўлди, Ҳамза туманидаги 244-умумтаълим мактабининг бошқариб келмоқда. Фахрий педагогларни нафақат хотира ва қадрлаш кунинида, Ўқитувчилар ва мураббийлар кунини — умумхалқ байрамида ҳам табриклашди, мактабга тақлиф қилишди. Ахир, бугун елиб-югуриб, хизмат қилиб юрган ҳар бир инсон вақт ўтиб қарийди, шундай кезде эътибор кутади, бир оғиз ширин сўз ҳам кўнглини тоғдек кўтарди.

— Назира опа, сизга ўхшаб қадрланиш бизга ҳам насиб этсин. Қани, энди битта дуо қилсангиз! — деди ҳамкасби Феруза.

Назира опа қўлини дуога очди, юртимизга тинчлик, осойишталик сўраш баробарида 244-мактаб педагогик жамоасининг ишларига муваффақият тилади. Ўқитувчининг нияти бундан бошқа бўлиши ҳам мумкин эмас-да.

Дарвоқе, ўз умрини шу соҳага бағишлаган, узок йиллар

таълим даргоҳида ишлаган минглаб устоз-мураббийларимиз элнинг обрў-эътиборли кишилари бўлиб, давраларнинг тўрида ўтиришди. Халқимиз ўқитувчи шахсини ва меҳнатини қадрлайди, фарзандларининг тақдирини уларга ишониб топширади. Ҳар йили 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар кунининг умумхалқ байрами сифатида нишонланиши ана шу ҳақиқатнинг яна бир қарра исботидир.

— Фахрий ўқитувчиларимиз 6 нафар. Уларнинг ёш авлод таълим-тарбияси йўлидаги педагогик фаолиятини доимо ёдга оламиз. Байрамларда тақлиф қилиб, табриклаб, тиллақларини эшитишга одатланганмиз. Матлуба Аҳмедова, Гулчехра Толипова, Изабелла Афанаева, Назира Нишоннова каби устозларимиз ўзларига кўрсатилган эътибор учун миннатдорлик билдиришганида инсоннинг инсонга меҳр-муҳаббатчилик улуг туйғу йўқлигига амин бўламиз, — дейди Феруза Мадумарова.

Ҳа, инсон, аввало, тирик-лигида қадр топиши керак. Қолаверса, ўтганларни ёд этиш ҳам инсоний бурчимиз. Бу халқимиз онгу шуурига, турмуш тарзига сингиб кетган фазилатлардандир.

Хулқар ТҲИМАНОВА

ШОГИРДЛАР ЭЪЗОЗИ

Айни кунда таълим муассасаларининг ўз мақоми мустахкамлаш ва масъулиятини ошириш, таълим сифати ва мазмунини янада юқори босқичга кўтариш энг муҳим вазифалардан биридир. Бунга эришиш мақсадида ўқув масканлари вақти-вақти билан давлат аккредитациясидан ўтказиб турилади.

Хўш, давлат аккредитацияси ўзи нима? Бу саволга «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисида»ги низомда куйидагича изоҳ берилган: давлат аккредитацияси таълим муассасаси фаолиятининг ДТС мезон ва талабларига жавоб беришининг давлат томонидан эътироф этилиши ҳамда унинг битирувчиларига давлат томонидан тасдиқланган намунадаги ҳужжатларни топшириш ҳуқуқини беришидир. Ҳар бир таълим муассасаси беш йилда бир марта режа бўйича аттестациядан ўтказилади. Яъни, унинг охириги уч йиллик фаолияти комплекс таҳлил этилади.

Бу жараён катта аҳамиятга эга бўлиб, таълим муассасаси фаолиятига ҳар томонлама ҳолис баҳо бериш ва уни тартибга солиш имкониятини яратди.

Умуман олганда, аттестация ҳар бир мактабда кундалик амалга ошириб борилиши лозим бўлган ишлар билан боғлиқ. Таълимдаги ислохотлар, янгиланишлардан ўз вақтида бохабар бўлиб борадиган, ўз ишига масъулият билан ёндашадиган, юқори малакали ва ҳамжиҳат педагоглар жамоасини шакллантира олган ҳар қандай мактаб учун аттестациянинг ҳеч бир мураккаб-лик жойи йўқ. Қолаверса, мактабнинг аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтганлиги тўғрисидаги сертификатни қўлга киритиши ана шу муассаса ўқитувчилари меҳнатининг эътироф этилиши ҳамдир.

Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 10 февралдаги 21-сонли «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисида»ги қарори бу борадаги меъёрларни белгилайди. Унга кўра, таълим муассасасини аккредитациялаш Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази ўтказган аттестацияга асосан амалга оширилади. Мазкур ҳужжатда республика ҳудудида фаолият кўрсатаётган, идоравий мансублиги ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча таълим муассасалари ҳар беш йилда аттестациядан ўтказилиши белгилаб қўйилган.

Таълим муассасаси аттестациясида ўқувчилар билим даражасининг ДТСга мослиги, уларнинг дарслик ва ўқув қўлланмалар билан таъминланганлик даражаси, ўқув-услубий ишларнинг ижобий олиб борилиши, таълим жараёнига замонавий педагогик технологияларнинг жорий этилгани, муассасанинг ўқув ва спорт инвентарлари ҳолати, санитар-гигиеник ахволга қўйилган меъёрий талаблар белгиланган мезон асосида ўрганилиб, аттестация комиссияси томонидан ҳулоса берилади ва мазкур давлат аккредитацияси комиссия-

бўладики, мактаб ҳар томонлама — моддий-техник жиҳатдан бўладими ёки ўқувчилар билим самарадорлиги бўйичами — барча талабларга жавоб бера олади. Аммо ҳужжатларни тақдим этишда турфа хил хатоликларга йўл қўяди. Республика таълим марказида айни шу масалага дахлдор бўлимининг ташкил этилиши бу каби муаммоларнинг анча камайишини таъминлади. Қолаверса, жорий йилнинг март ойида жараёнга бевосита масъул ходимлар ва ҳудудий аттестация комиссиялари эксперт гуруҳи вакиллари учун «Таълим муассасалари-

Ушбу муҳим жараёндаги камчиликларни бартараф этиш бўйича жойларда мунтазам равишда семинар-тренинглари ташкил этилмоқда. Жумладан, Жиззах вилояти халқ таълими бошқармасига қарашли барча туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимида Республика таълим маркази билан ҳамкорликда ўқув-семинарлар ўтказилди. Жиззах, Зарбдор, Дўстлик, Пахтакор, Фаллаорол ва Бахмал туманлари аттестация комиссияси фаолияти ўрганилди. Давлат тест маркази

Dolzarb mavzu

умумий кўрсаткичи 79,75 фоиздан иборат экан.

Қайд этиш керакки, 9-синфларда фанлар бўйича олинган назорат ишлари натижаси ўқувчиларнинг билим сифати бугунги кун талаби даражасида эканини кўрсатди. Масалан, 9-«Б» синфда она тили ва адабиёт фанидан ёзма назорат ишида (ижодий баён) иштирок этган 24 нафар ўқувчи ўртача «4—5» баҳо (78 фоиз) олди. Шу синфда ўқувчилар билим сифати физика фанидан 83 фоизни, кимё фанидан эса 93 фоизни ташкил этди.

— Аттестация натижасида фаолиятимиздаги камчиликларни аниқлаб олдик, — дейди мактаб директори М. Кўзиев. — Уларни бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар белгиладик. Айтмоқчиманки, аттестация жамоамизни янада самарали меҳнат қилишга ундади.

Бухоро вилояти Олот туманидаги 29-мактаб директори Орифжон Воҳидов ўзи раҳбарлик қилаётган таълим муассасаси кейинги ўқув йилида аттестация ва аккредитациядан ўтказилишини, жамоа учун муҳим синов бўлган ушбу жараёнга ҳозирдан жиддий тайёргарлик бошлаб юборилганини таъкидлади:

— Аслида, аттестация ва аккредитациядан ўтиш учунгина шижоат билан ишлаб, бошқа вақтлари фаолиятни сусайтириш мантисизлик, — дейди у. — Фақатгина комиссия келиши арафасида зўрма-зўраки ишлаб, натижаларни юқори қилиб кўрсатишга уринишдан ҳам ҳеч қандай наф йўқ. Бу уйга меҳмон келгандagina дастурхонга ноз-неъмат тортиб, бошқа пайтлари болалар қўлини егуликларга узаттирмасликка ўхшайди. Ҳар икки ҳолатда ҳам фарзандларимиз зиён кўради. Шу боис таълим муассасаларига қўйилаётган давлат талабларини доимо бажариб боришга интилашимиз. Аккредитация ва аттестация мезонларини ҳам ўрганиб, қўшни мактаблар мисолида тажриба тўплаб бораемиз. Ўйлайманки, келгуси ўқув йили аттестациядан ўтишда жамоамизда ҳеч қандай қийинчилик туғилмайди.

Таълим муассасасининг давлат аккредитациясидан ўтиши ўқув жараёнига қўйилган аниқ таъхис бўлиб, мактаб раҳбарлари ва фан ўқитувчилари эътибордан четда қолдираётган масалаларни аниқлаб олишга ва бартараф этишга хизмат қилади. Шу орқали таълим муассасаси мақоми мустахкамланиб, педагогик жамоа масъулияти яна бир поғона ошади.

Баҳодиржон ШОКИРОВ,
Насиба ЭРХОНОВА,
«Ma'rifat» мухбирлари

ДАВЛАТ АТТЕСТАЦИЯСИ ВА АККРЕДИТАЦИЯСИ

таълим сифатини оширишда
муҳим аҳамиятга эга

сига тақдим этилади.

Хўш, бугун республика-мизда таълим муассасаларини аттестация ва аккредитациядан ўтказиш жараёни қандай кечмоқда? Бу борада мактаб жамоаси қандай методик ёрдамга эҳтиёж сезмоқда ва мазкур масала қандай ҳал этиляпти? Юқоридаги саволларга Халқ таълими вазирлигининг Умумтаълим мактабларида ўқув-тарбия жараёнини ривожлантириш ва ташкил этиш бош бошқармаси етакчи назоратчиси Тожи-вой Вакиловдан жавоб олдик.

— Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 10 январда тасдиқланган «Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармалари, туман (шаҳар) ХТМФМТ ва ТЭ бўлиmlари, бошқа ташкилот ва идоралар тасарруфидagi таълим муассасаларини 2011—2015 йилларда аттестациядан ўтказиш режаси» бу борадаги ишлар изчиллигини таъминлади. Жойларда ҳужжатлар тўпланиши ва аттестация билан боғлиқ жараёнларда учраши мумкин бўлган жузъий хатоликларнинг олдини олиш мақсадида Республика таълим марказида таълим муассасаларини аттестация ва аккредитацияга тайёрлаш методик таъминоти бўлими ташкил этилди. Мазкур бўлим методистлари таълим муассасаларини аттестация жараёнига тайёрлаш ва аккредитация учун тақдим этиладиган ҳужжатларнинг тўғри ҳамда сифатли бўлишида амалий методик ёрдам берадилар. Бу ўз ижобий натижаларини кўрсата бошлади. Баъзи ҳолларда шундай

да аттестациядан ўтказиш ишларини ташкил этиш мавзусида республика семинари ташкил қилинди. Анжуманда жойларда юзага келаятган муаммоларга ечим изланди ва бу борада етарли-ча тажриба тўплаган муассасалар фаолияти ўрганилди.

— Ўтган йиллар мобайнида тўпланган тажрибалар туфайли жойларда аттестация жараёни ва аккредитация учун ҳужжатларни тайёрлаш ишлари бугунги кунда сифат жиҳатдан анча ўсган, — дейди Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази мактабгача, умумий ўрта таълим ва мактабдан ташқари таълим муассасаларини аттестациядан ўтказиш бўлими бошлиғи Севара Зупархўжаева. — Шунингдек, туман (шаҳар) аттестация комиссияларининг масъулияти ошиб, аттестация мезонларига тўлиқ риоя этган ҳолда иш олиб боришга ҳаракат қилаёпти. Бирок аттестацияни белгиланган муддатда ўтказмаслик ҳолатлари учраб тургани ҳам бор гап. Хусусан, ушбу ўқув йилида 1883та мактаб режага киритилган бўлса, айни кунгача 1156та умумий ўрта таълим муассасаларининг ҳужжатлари Давлат аттестация ва аккредитация комиссиясига тақдим этилган. Айрим муассасалар ҳужжатлари эса қайта аттестациядан ўтказиш учун туман (шаҳар) ҳокимликлари ҳузуридаги комиссияларга қайтарилган.

Мактабгача таълим муассасаларини аккредитациядан ўтказиш ишлари ҳам йилдан-йилга жадаллашиб бормоқда. Жорий йилнинг шу даврига қадар 221та МТМ ва 537та умумий ўрта таълим муассасалари аккредитацияланди.

хулосасига асосан, ушбу ҳудудлардаги 21та таълим муассасаси қайта аттестацияга тавсия этилди.

Худди шундай жараён Фарғона вилоятида ҳам амалга оширилмоқда.

— Аттестация ҳолислик, ошқоралик ва педагогик этика меъёрларига асосланган ҳолда ўтказилмоқда, — дейди Фарғона вилоят ХТБ мониторинг бўлими мутахассиси У. Аҳмедов. — Жараёни Марғилон шаҳридаги 12-умумий ўрта таълим мактаби мисолида кўриб чиқайлик. Режага кўра, мактабда шу йилнинг 5-15 март кунлари аттестация ўтказилди. Таълим муассасасида бугун 545 нафар ўқувчи таълим-тарбия олмақда, уларга 45 нафар педагог дарс беради. Ўқитувчиларнинг 30 нафари олий маълумотли бўлиб, икки нафари олий, 23 нафари эса биринчи ва иккинчи тоифали, 12 нафари мутахассис педагоглардир. Аттестация комиссияси ҳулосаларига кўра, муассаса куйидагича балл кўрсаткичларини қайд этган: таълимга ДТС талабларининг жорий этилгани 98,8 балл, ўқувчиларнинг билим даражасининг ДТСга мослиги 162,6 балл, дарслик ва услубий қўлланмалар билан таъминланганлик 92,2 балл, педагогик кадрлар салоҳияти 56,7 балл, таълимда ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш 98,7 балл, муассасанинг моддий-техник базаси 52,3 балл, маънавий-маърифий ишлар 93,3 балл, ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш 96,1 балл, рейтинг баҳолаш тизимидан фойдаланиш эса 96,1 баллни ташкил этган. Жами 1000 балл ҳисобидан 797,5 балл, яъни жамоанинг

Фуқароларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, манфаатларини таъминлаш бўйича қабул қилинган қонун ва қонуности ҳужжатларида йиллик меҳнат таътилини белгилаш муҳим ўрин тутди. У энг муҳим ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлардан бири бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 38-моддаси билан мустаҳкамлаб қўйилган: **“Ёлланган ишлайётган барча фуқаролар дам олиш ҳуқуқига эгадирлар. Иш вақти ва ҳақ тўланадиган меҳнат таътилининг муддати қонун билан белгиланади”**.

Меҳнат кодексининг 133-моддасига кўра, барча ходимларга, шу жумладан, ўриндошлик асосида ишлайётган ходимларга дам олиш ва иш қобилиятини тиклаш учун иш жойи (лавозими) ва ўртада иш ҳақи сақланган ҳолда йиллик меҳнат таътили берилади.

Меҳнат таътилига чиқиш ходимнинг муҳим фуқаролик ҳуқуқларидан бири бўлиб, бу имкониятни яратиш мулкчилик ва ҳўжалик юритиш шаклидан қатъи назар, барча турдаги корхона ва ташкилот (иш берувчи) учун қонунда белгиланган қатъий мажбурият саналади. Иш берувчи (корхона ёки ташкилот раҳбари) меҳнат таътили бериш ҳақидаги қонун талабларини сўзсиз бажариши, ўз ходимларига меҳнатга доир қонун ҳужжатларида белгиланган талаблар асосида йиллик меҳнат таътили бериши шарт. Бу мажбуриятдан бўйин товлаш қонун ҳужжатларининг кўпол равишда бузилиши дея баҳоланиб, тегишли ҳуқуқий жавобгарликка сабаб бўлиши мумкин.

Меҳнат қонунчилигида йиллик меҳнат таътиллари қуйидаги турларга ажратилади:

- нормал, одатдаги;
- узайтирилган;
- қўшимча.

Меҳнат шaroитлари нормал ва қулай бўлган касб ва вазифаларда ишловчи ходимларга 15 иш кунидан кам бўлмаган миқдорда **йиллик меҳнат таътили** берилиши назарда тутилган.

Узайтирилган меҳнат таътили меҳнат кодексининг 135-моддасига биноан, ходимларнинг ёши ва соғлиғи ҳисобга олиниб қуйидагиларга йиллик узайтирилган асосий таътил берилади:

ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларга — ўттиз календарь иш кунин;

ишлайётган I ва II гуруҳ ногиронларига — ўттиз календарь иш кунин.

Айрим тоифадаги ходимларга меҳнат вазифаларининг ўзига хос жиҳатлари ва хусусиятлари ҳамда бошқа ҳолатлар эътиборга олиниб, қонун ҳужжатларига мувофиқ узайтирилган таътиллари белгиланади. Масалан, таълим муассасалари, соғлиқни сақлаш соҳаси ходимлари, давлат хизматчилари ва бошқалар. Бунда узайтирилган таътилни аниқ муддати тегишли қонун ҳужжатида белгилаб қўйилади.

Қўшимча меҳнат таътили меҳнат қонунчилигига кўра: меҳнат шaroити ноқулай ва ўзига хос бўлган ишларда банд бўлган ходимларга; оғир ва ноқулай табиий-иқлим шaroитларида иш бажарайтган ходимларга; меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда, меҳнат шартномасининг шартларида назарда тутилган бошқа ҳолларда берилади.

Меҳнат жараёнида соғлиғига физикавий, кимёвий, биологик ва ишлаб чиқаришнинг бошқа зарарли омиллари таъсир этадиган ходимларга ноқулай меҳнат шaroитида ишлаганликлари учун йиллик қўшимча таътил берилади.

Корхоналарда қўшимча таътил олиш ҳуқуқини берувчи ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати, таътилларнинг муддати, бериш тартиби ва шартлари тармоқ келишувлари, жамоа шартномаси билан (агар улар тузилмайдиган бўлса, касаба уюшмаси қўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи билан келишган ҳолда иш берувчи томонидан) Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, Соғлиқни сақлаш вазирликлари тасдиқлайдиган

яхлитланади, ўн беш календарь иш кунидан камми эса чиқариб ташланади.

Таътиллари бериш тартиби. Йиллик асосий таътил биринчи иш йили учун олти ой ишлангандан кейин берилади. Иш йили меҳнат шартномасига биноан иш бошланган кундан эътиборан ҳисобланади. Таътил қуйидаги ходимларга ўз хоҳиши бўйича олти ой ўтмасдан олдин берилади:

— аёлларга — ҳомиладорлик ва туғиш таътили олтидан ёки ундан кейин;

— I ва II гуруҳ ногиронларига;

— ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларга;

— муддатли ҳарбий хизматдан резервга бўшатилган ва ишга жойлашган ҳарбий хизматчиларга;

МЕХНАТ ТАЪТИЛИ ОЛИШ ҲУҚУҚИ

“Меҳнат шaroитларини баҳолаш услубиёти” асосида белгиланади.

Меҳнат шaroити ўзига хос бўлган ишлар, ўта зарарли ва ўта оғир меҳнат шaroити учун қўшимча таътилни энг кам муддати, бериш шартлари ва тартиби, шунингдек, табиий-иқлим шaroити оғир ва ноқулай жойлар рўйхати Ўзбекистон Республикаси ҳукумати томонидан белгилаб қўйилади.

Тармоқ келишувлари, жамоа шартномаларида табиий-иқлим шaroитлари оғир ва ноқулай бошқа жойларда ҳам ходимларга йиллик қўшимча таътил бериш назарда тутилиши мумкин.

Меҳнат кодексининг 232-моддасида ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортқ боласи ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёлларга ҳар йили уч иш кунидан кам бўлмаган муддат билан ҳақ тўланадиган қўшимча таътил берилади.

Таътил муддатини ҳисоблаш. Таътиллари муддати олти кунлик иш ҳафтаси юзасидан календарь бўйича ҳисоблаб чиқарилади.

Таътил даврига тўғри келиб қолган ва меҳнат қонунчилигида (МК 131-модда) ишланмайдиган кунлар деб ҳисобланадиган байрам кунлари ҳисобга олинмайди. Йиллик таътилни умуий муддатини ҳисоблаб чиқаришда қўшимча таътиллари (шу жумладан, узайтирилган таътилга ҳам) қўшиб жамланади.

Барча ҳолларда қонун ҳужжатлари билан белгиланган таътиллари жамлашда умуий муддати қирқ саккиз иш кунидан ошмаслиги керак.

Таътиллари муддатини ишланган вақтга мутаносиб равишда ҳисоблаб чиқаришда ҳар бир тўлиқ таътил миқдорини ўн иккига бўлиб, сўнг тўлиқ ишланган ойлар сонига кўпайтириш йўли билан аниқланади. Бунда ўн беш календарь иш кунига тенг ва ундан кўп бўлган кунлар бир ой деб

— ўриндошлик асосида ишлайётганларга — асосий иш жойидаги таътил билан бир вақтда, ўриндошлик асосида ишлаган вақтига мутаносиб равишда ҳақ тўлаган ҳолда;

— ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда умуий таълим мактабларида, олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида, кадрларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтлари ва курсларида ўқиётганларга — агар улар йиллик таътиллари имтиҳонлар, синовлар топшириш, диплом, курс, лаборатория ва бошқа ўқув ишларини бажариш вақтига тўғрилаб олишни хоҳласалар;

— технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар оқибатида ходимлар сони (штати) ёки ишлар ҳажмининг қисқарганлиги ёхуд корхонанинг тугатилгани муносабати билан ишдан озод этилган ходимлар назарда тутилади.

Таътил ҳар йили шу иш йили тугагунга қадар берилиши лозим. Жорий йилда таътилни тўлиқ бериш имкони бўлмаган алоҳида ҳолларда ходимнинг розилиги билан таътилни ўн икки иш кунидан ортқ бўлган қисми кейинги иш йилига кўчирилиши мумкин. Шу йили ундан, албатта, фойдаланилмоғи лозим. Ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимларга йиллик таътилни, шунингдек, йиллик қўшимча таътиллари бермаслик тақиқланади. Йиллик асосий таътил иккинчи ва ундан кейинги иш йиллари учун таътиллари жадвалига мувофиқ иш йилининг исталган вақтида берилади.

Таътилни узайтириш ёки уни бошқа муддатга кўчириш. Ходимлар қуйидаги ҳолларда таътилни узайтириш ёки бошқа муддатга кўчириш ҳуқуқига эга:

— вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик даврида;

— ҳомиладорлик ва туғиш таътили муддати бошланганда;

Huquqiy savodxonlik

— йиллик таътил ўқув таътилига тўғри келиб қолганда;

— давлат ёки жамоат вазифаларини бажарайтганда (башарти қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда бундай вазифаларни бажариш учун ходимни ишдан озод этиш назарда тутилган бўлса).

Агар таътилдан фойдаланишга тўсқинлик қилувчи сабаблар бунга қадар келиб чиққан бўлса, ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан, таътилдан фойдаланишнинг янги муддати белгиланади. Бундай сабаблар таътил даврида келиб чиққан ҳолларда таътил тегишли кунлар сонига узайтирилади ёки ходим билан иш берувчининг келишувига биноан, таътилни фойдаланилмай қолган қисми бошқа муддатга кўчирилади.

Ходим таътилдан фойдаланишга тўсқинлик қилувчи сабаблар тўғрисида иш берувчини хабардор қилиши шарт. Агар ходим таътилни бошлаш пайти тўғрисида ўз вақтида хабардор қилинмаган ёки унга таътил бошлангунга қадар таътил вақти учун ҳақ тўланмаган бўлса, ходимнинг аризасига мувофиқ, бошқа вақтга кўчирилади. Ходимнинг хоҳишига кўра, унинг ёзма аризаси асосида таътил қисмларга бўлиниши мумкин. Бунда унинг бир қисми ўн икки календарь иш кунидан кам бўлмаслиги лозим.

Таътилдан қақриб олиш. Таътилдан қақриб олишга фақат ходимнинг розилиги билан йўл қўйилади. Шу муносабат билан таътилни фойдаланилмай қолган қисми ходимга маъмур иш йили давомида бошқа вақтда берилиши ёки қонунчиликда назарда тутилган талабларга риоя қилинган ҳолда кейинги иш йилининг таътилига қўшиб қўйилиши керак.

Йиллик таътиллари даври учун ходимга ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўлаш қафолатланади. Таътил учун ҳақ тўлаш жамоа шартномасида белгиланган муддатларда, лекин таътил бошланмасидан олдинги охириги иш кунидан кечикмай амалга оширилади. Одатда йиллик меҳнат таътили пуллик компенсация билан алмаштирилиши мумкин эмас. Бироқ Меҳнат кодексининг 151-моддасига кўра, меҳнат шартномаси бекор қилингандан фойдаланилмаган барча йиллик асосий ва қўшимча таътиллари учун пуллик компенсация тўланади. Ходимларга иш даврида, уларнинг хоҳишига кўра, йиллик таътилни белгиланган энг оз муддатидан (ўн беш иш кунидан) ортқ қисми учун пуллик компенсация тўланиши мумкин.

Мамлакатимизда қонун устуворлиги таъминланар экан, фуқароларимизнинг Конституция ва қонунларда белгиланган ижтимоий ва иқтисодий ҳуқуқларидан тўлиқ фойдаланишлари учун қулай шaroит ва қафолатлар ҳам мунтазам кучайиб бораверади.

Миродил БАРАТОВ,
ТДЮИ “Фуқаролик ҳуқуқи”
кафедраси профессори
вазифасини бажарувчи, юридик
фанлар доктори
Йўлдош ТУРСУНОВ,
ТДЮИ “Меҳнат ва ижтимоий
ҳимоя ҳуқуқи” кафедраси
доценти, юридик фанлар номзоди

Директорнинг бир кун

Киш қаттиқ келди. Директор ҳар кун интернет орқали ойлик, ҳафталик об-ҳаво маълумотларини кузатиб, тайёргарлик чораларини кўриб борди. Ёмғир ёғиб, кейин қорга айланиши ҳақидаги хабарни ўйлаб, нотинчроқ ухлаган эканми, шамолнинг тарақ-туруғидан чўчиб уйғонди. Болаларини безовта қилмаслик учун оёқ уюда юриб, айвонга чиқди. Осмон тунд. Соат тунги 3:00. Шамол янада зўрайди. Қор ёғса, кечга бориб ҳаво яна совийди. Бу эса камида 2-3 кунга чўзилиши мумкин. Навбатчи тарбиячига кўнғироқ қилиб, ётоқхонадаги ахволни сўради.

Директорни мактаб ҳовлисида ҳўжалик ишлари мудири ва тарбиячи қарши олди. Биргаликда болалар ётоқхонасини кўздан кечиришди.

— Муҳиддинжон, тушликка ҳам барвақтроқ тайёргарлик кўринг, — дея уқтирди қозон тагига олов қалаётган

ўқувчиси, "Энг фаол спортчи синф" номинациялари ғолиблари эълон қилиниб, мактаб маъмуриятининг факрий ёрлик ва совғалари топширилди. 5-7-синфлар ўртасида кечган "Умид ниҳоллари" спорт мусобақаларининг вилоят босқичи ғолиблари ҳам алоҳида тақдирланди. Мактабда турли спорт мусобақаларида ғолибликка эришган ўқувчилар кўпчилигини ташкил этади. Фижудвон туманида 66та умумтаълим муассасаси, 5та болалар ва ўсмирлар спорт мактаби фаолият кўрсатади. Биз ҳокья қилаётган мактаб-интернат ўқувчилари бир неча йиллардан бери ана шу жамоалар орасида пешқадамликни кўлдан бермай келаяпти.

Она тили ва адабиёт, инглиз тили, тарих ҳамда рус тили фанларини чуқурлаштириб ўқитишга ихтисослашган муассасада спорт соҳасидаги ютуқларни кўриб, бунинг сири нимадалигини билгингиз келадди, албатта.

— Замон талаблари даражасида жи-

ёрда жисмоний машқлар қилинади, спорт ўйинларига жалб этилади.

— Мактабимизда соғломлаштириш хонаси, фитобар ҳам мавжуд, — деди таълим маскани ҳамшираси Турсуной Тошева. — Йилнинг барча фаслларида шифобахш гиёҳлардан дамламалар тайёрлаб, овқатланишдан олдин ўқувчиларга ичирамыз. Организмни тетиклаштириб, иммун тизимини мустаҳкамловчи бундай дамламаларнинг ички аъзолар ва мия фаолиятига таъсири катта. Ўқитувчилар учун ҳам соғломлаштириш хонаси ташкил этилган. "Мактабимиз фанларни чуқур ўқитишга ихтисослаштирилган", дея болаларни эртаю кеч дарс тайёрлашга ундаб, жисмоний ва маданий фаоллигини чеклаб қўйиб бўлмайди. Бир жойда кўп ўтириш, жисмоний ҳаракатсизлик натижасида қон айланиши ёмонлашиб, суяк мускуллари ривожланишмай қолади, оқибатда иммун тизими ва хотиранинг сусайиши кузатилади. Ўқувчию ўқитув-

Мактаб-интернатда кадрлар салоҳиятини кўтариш, касб маҳоратини оширишга доимий эътибор қаратилади. Шу боис, бу ерда кучли педагогик жамоа шаклланди. Биргина "Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси — 2010" кўрик-танловининг вилоят босқичида муассаса ходимларининг 6 нафари III, 2 нафари II, 1 нафари I ўринни кўлга киритди. Кейинги йиллардаги иштирок ҳам шунга яраша бўлди.

— Нафақат ўқитувчилар, балки ўқувчилар орасида ҳам ўзаро рақобатта қорловчи кўрик-танловлар ташкил этдик, — дейди директорнинг ихтисослашган синфлар бўйича ўринбосари Дилфуза Воҳидова. — Ҳар бир синф ва ҳар бир ўқувчининг билим даражаси мониторинг асосида баҳолаб борилади. Шунга қараб "Йилнинг энг билимдон ўқувчиси", "Йилнинг энг фаол ўқувчиси", "Энг фаол синф" номинациялари бўйича ғолиблар аниқланади. Ўқув йили охирида улар учун тарихий ша-

КУЮНЧАКЛИК, ФАОЛЛИК, АҲИЛЛИК

бош ошпазга қараб. — Киш-қировли кунларда ўз вақтида тайёрлаётган сервитамин овқатларингиз туфайли болаларнинг соғлиғи жойида. Бу эса уларнинг фанларни пухта ўзлаштиришига куч бўлапти. Сизларга катта раҳмат!

«Рост, — ўйлади ошпаз. — Ахир тўрт-беш кишилик оиланинг таъшишлари бир дунё. Бу ерда эса 398 нафар ўқувчи таълим-тарбия олади, ўз уйидек яшайди. Директор ўқувчиларнинг ҳар бирининг соғлиғи, таълим-тарбияси учун масъул»....

Хозиргина совуқдан малолланиб ўтирган ошпазнинг кўнгли баҳор кунларидек ёришиб, ўз ишига сидқидилдан киришди. Бир пасда нонушта ҳам тайёр бўлди.

Директор бугунги ташкилий ишлардан кўнгли тўлиб, хонасига йўл олди... Фижудвон туманидаги 8-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактаб-интернати директори Бафо Ҳазраткуловнинг деярли ҳар кун шундай бошланарди. У қорли-қировли қишда, серёғир баҳору кузда, ҳазирама ёзда ҳам иссиқни иссиқ, совуқни совуқ демайди, барча муаммоларга тadbиркорлик ва билимдонлик билан ечим топади.

Жисмоний фаоллик — билимдонликка асос

Март ойида жисмоний тайёргарлик бўйича ҳар бир ўқувчидан тест ҳамда амалий машқлардан нормативлар олинди. "Йилнинг энг яхши спортчи

пешқадам мактабнинг УЧ УСТУНИ

ҳозланган спорт зали, футбол майдони, 2та теннис кортимиз бор, — деди жисмоний тарбия фани ўқитувчиси Тилав Наимов. — Спорт тўғралаклар мунтазам иш олиб боради. Дарсда ва тўғралакларда болаларнинг билим ва жисмоний тайёргарлигини баҳолаб бораман. Масалан, 86–100 балл олганлар олий гуруҳ, 71–80 баллилар – 1-, 70–55 баллилар – 2-, 54дан паст балл тўплаганлар эса 3-гуруҳ ҳисобланади. Шундан сўнг ҳар бир гуруҳ билан алоҳида ишлаб, жисмоний машқлар ўтказиб, турли мусобақаларга тайёрлайман. Ўқув йили охирида жисмоний тарбия ва спорт ишлари бўйича қилинган ишларга бағишланган конференция ўтказамиз. Ютуқ ва камчиликлариимизни муҳокама қилиб келгуси ўқув йилидаги режаларни белгиллаб оламиз.

Дарҳақиқат, жисмоний фаоллик — билимдонлик гарови. Болалар 6-7 соатлаб дарс тайёрлайди. Уларнинг эр-талабчи соғломлаштирувчи машқларни бажариб, дарсдан сўнг жисмоний ҳаракатда бўлиши фанларни ўзлаштиришига ҳам ижобий таъсир кўрсатиши тайин. Шу боис мактаб-интернатда ҳар кун болалар билан белгиланган меъ-

чиларимиз бун тўғри англагани боис соғломлаштириш, гимнастика хоналари, спорт майдончалари доимо ҳажум.

Соғлом рақобат — муваффақият гарови

Директор Бафо Ҳазраткулов ўқув масканида соғлом рақобатга асосланган ижодий муҳит яратишга астойдил бел болаган. Бунинг учун жамоани доимо фаолликка қорлайдиган танловлар ўтказиб турилади. "Энг илғор кафедра", "Муаллим яратган мўъжиза" каби ижодий мусобақалар ташкил этилиб, ғолиблар рағбатлантириб борилади.

Муассаса ўқитувчилари ижодий уюшмасида амалга оширилаётган ишлар ҳам таҳсинга лойиқ. Д. Ҳамидов ва Ё. Азимов ҳамкорлигида "Тарихий атамалар луғати", А. Аҳмедов томонидан тўпланган "Инглиз тилини янги ўрганаётганлар учун грамматик тестлар тўплами", Ш. Наҳмиддинова муаллифлигида "6—7-синфлар учун чуқурлаштирилган тарих фанидан савол-жавоблар" каби қўлланмалар тайёрланди. Барча фанлар бўйича кўргазмалар тўплами ва электрон дарсликлар яратилди.

ҳарларга саёхатлар уюштирамиз.

Мактабнинг зукко, билимдон ўқувчиларидан тузилган "Бухоро" жамоаси "Ўйла, изла, топ!" телевизион мусобақасида "Фижудвон" гуруҳини 31:30, "Жалолқудук" (Андижон) гуруҳини 34:28 ҳисобида енгиб, танловнинг финал босқичига йўлланма олди. Билимлар беллашувининг ўтган йилги вилоят босқичида таълим муассасаси 600га яқин мактаб орасида кучли ўқувчидан жой олди. Фан олимпиадаларининг вилоят босқичида эса 1 нафар ўқувчи I, 3 нафари эса III ўринни қайд этди.

Албатта, иш сифатини холис баҳоловчи энг яхши мезон — натижадир. Шу боис ўқувчилар билимининг Давлат таълим стандартлари талабларига мослик даражасини аниқлаш, белгиланган вазифалар ижросини мунтазам таҳлил ва назорат қилиш, айрим болалар билимидаги бўшлиқларни тўлдириб бориш мақсадида мактабда ички мониторинг гуруҳи тузилган. Гуруҳ аъзолари режа асосида синфлар ва фанлар кесимида назорат ўтказиб, натижаларни муҳокама қилишади. Адолатли таҳлил, соғлом рақобат барча соҳаларда ўсишга, ривожланишга имконият эшикларини очди. Ўқитувчилару ўқувчиларни — барча-барчани доимо олға интилишга, ўз устида ишлашга ундаб туради.

Сопа ТОШЕВА,
«Ma'rifat» мухбири

МАШҒУЛОТ МАЗМУНИ БЎЛСИН

Мен бошланғич синф ўқувчиларига сабоқ бераман. Ҳар бир дарсга ижодий ёндашиш педагогик шioriмга айланган. Кўп йиллик тажрибамдан шуни англадимки, ижодкорлик билан кўргазмали воқеаларга бой тарзда олиб борилган машғулоти ўқувчилар билимининг пойдеворини кўнғичи бошланғич таълимда муҳим аҳамиятга эга. Чунки бу даврда ўқувчиларнинг хотирада сақлаб қолиш қobiliяти фаол бўлади.

Шуни инобатга олиб ҳар бир машғулоти ҳаётини мисоллар, расмлар ва табиий кўргазмалар, аудио-видео материаллар билан бойитиб бораман. Жумладан, «Буюк аждодларимиз—фахримиз», «Навоий бобомиз—сўнмас қўёшимиз», «Йил фасллари—табиат мўъжизаси», «Нон бебаҳо бойлик» каби очик дарсларда ҳам ҳар бир мавзуга мос кўргазмалар ташкил этдим. Хусусан, «Нон бебаҳо бойлик» машғулоти асосида нон бебаҳо ҳақидаги ҳикматлар, халқ мақоллари, шеърлар ҳамда мавзуга доир расмлар ёрдамида қизиқarli олиб бордим. Ҳар бир ўқувчи ана шу мақолу шеърларни ёд олиб дарсинг янада жонли ўтишига ҳисса қўшди.

Ўқувчиларга нонни эъзозлаб кўзимизга суртишимиз, унинг увоғини ҳам исроф қилмаслик, дастурхонимизга

келгунича қилинган меҳнатнинг қадрига етиш ҳақида тушунчалар бердим. Ўқувчилар эса бу фикрларни ёдлаган шеърлари билан мустаҳкамлаб бордилар:

Нон ризку рўзимиз,
Нон обрў-юзимиз.
Бўлмасин нон увор,
Увоғини териб ол.

Ортимиз нонлари хорижлик сайёҳларни ҳам лол қолдиргани ҳақидаги фикрлар ўқувчилар қалбида фахр-ифтихор туйғулари шакллантириб, бу азиз неъматнинг қадрига етишга ундаши шубҳасиз. Машғулоти ўқувчилар томонидан «Нон иси» ривояти асосида тайёрланган саҳна кўриниши намойиши билан якунланди.

Омина АХТАМОВА,
Мирзо Улуғбек туманидаги
112-мактаб ўқитувчиси

Ўтган асрнинг 70-йилларига қадар дунёдаги биринчи компьютерни Пенсильвания университети (АҚШ) олимлари Жон Маучли ва Преспер Эккерт ихтиро қилган, деб ҳисобланар эди. 1943—1946 йилларда улар оғирлиги 70 тоннага тенг, 150 киловатт қувватга эга улкан «ENIAC» — «Electronic Numerical Integrator And Calculator» (электрон рақамли ҳисоблагич ва калькулятор)ни яратишган. ЭХМ бир сонияда 300та кўпайтириш ва 5 000та қўйиш амалини бажара оларди. Унинг тезлиги электромеханик релели машинаникига нисбатан минг мартаба катта эди. Аммо кутилмаганда 1973 йилнинг октябрида океанортида суд қарори билан электрон компьютер ихтироچиси сифатида Жон Винсент Атанасов тан олинди. Ушанда АҚШнинг Миннеаполис шаҳри федерал-худоудий суди 135 кунлик муҳокамадан сўнг қуйидаги қарорни эълон қилади: «В.Маучли ва П.Эккерт биринчи электрон рақамли ҳисоблаш машинасини ихтиро қилиш ўрнига доктор Жон Винсент Атанасовга тегишли электрон ҳисоблаш машина ихтироси концепциясидан фойдалангани учун «ENIAC» патенти бекор қилинади».

Шу ўринда савол туғилади: ҳўш, ушбу қобилият эгаси аслида ким эди? Нима сабабдан шунча вақт унинг ихтироси

нага ўнлик санок тизимида сонлар киритиш ва уларни иккилик санок тизимига ўгириш, якуний натижаларда яна ўнлик

тада 5тадан 15 разрядли ўнлик сонлар бўлиб, улар 15 сония ичида ўқилган. Ўнлик сонларни иккилик сонларга айлантириш учун машинанинг орқа чап бурчагига махсус айланувчи доира ўрнатилган.

Клиффорд Берри 1942 йлга келиб, тугатилмай қолган ягона йирик қисм — иккилик карталар учун ўқиш тизимини яратиш кераклиги ҳақида ёзади. Қурилманинг асосий қисми тайёр ва бир йилдан ошқ вақт мобайнида ишлаётган бўлишига қарамай, оралик натижаларни сақлаш воситаларисиз унинг иши самарасиз эди.

1941 йилнинг январь ойида АҚШ газеталарида: «Айова шаҳри коллежи профессори, доктор Жон Винсент Атанасов иш тамойили инсон миясиникига яқин, электрон таркибий қисмлардан иборат, мураккаб алгебравий тенгламаларни ечишда қўлланиладиган элект-

пайтда тадқиқотчи АҚШ ҳукуматининг тезкор буйруги билан Вашингтондаги ҳарбий-денгиз лабораториясига ишга ўтади. Шу боис ҳисоблаш машинаси лойиҳаси устидаги ишлар вақтинчалик тўхтатиб қўйилади.

Ўз хотираларида Ж.В. Атанасов «Мен мураккаб шароит-

Bilasizmi?

ҳодим ва мудофаа вазирлигидан масъул шахслар жалб қилинади. Шунинг таъкидлаш кераки, машинани яратиш билан боғлиқ ишлар махфий тарзда олиб борилган.

1946 йилнинг бошида биринчи навбатда ҳарбий мақсадларга мўлжалланган «ENIAC»нинг яратилиши бутун инсоният тарихида оламшумул воқеа бўлди. В.Маучли ва П.Эккерт эса машинанинг ихтирочилари сифатида патент олишди.

Доктор Ж.В.Атанасовга келсак, у 1963 йилга қадар ҳарбий лабораторияда ишлади. Кейинчалик қадоклаш фирмасида автоматлаштириш бўйича маслаҳатчи сифатида фаолият юритди. Шунингдек, АҚШнинг Мериленд штатидаги Фредерик шаҳрида «Бирлашган кибернетика» деб номланган компания ташкил этиб, илмий маслаҳатлар бериш билан шуғулланди.

1970 йили Ж.В.Атанасов

«ABC» — АТАНАСОВ-БЕРРИ КОМПЬЮТЕРИ

одамлар назаридан четда бўлган?

«ФизОрг» манбасида келтирилишича, асли болгар бўлган Винсент Атанасов 1903 йил 4 октябрда Нью-Йорк штатидаги Хемилтон шаҳрида туғилган. 22 ёшида Флорида университети тамомлаб, 1930 йили назарий физика бўйича докторлик диссертациясини ёқлаган Ж.В.Атанасов математикада мавжуд ҳисобларни тезлаштириш масаласига қизиқа бошлайди. Бу борада у дастлаб Ванневар-Бушнинг аналогик ҳисоблаш машинасидан фойдаланади, бироқ машинанинг ҳисоблаш тезлигидан қониқмаган, ёрдамчиси Клиффорд Берри билан биргаликда электрон чироқлар ёрдамида ишлайдиган, хотира қурилмасига эга ҳисоблаш машинасини яратишга киришади.

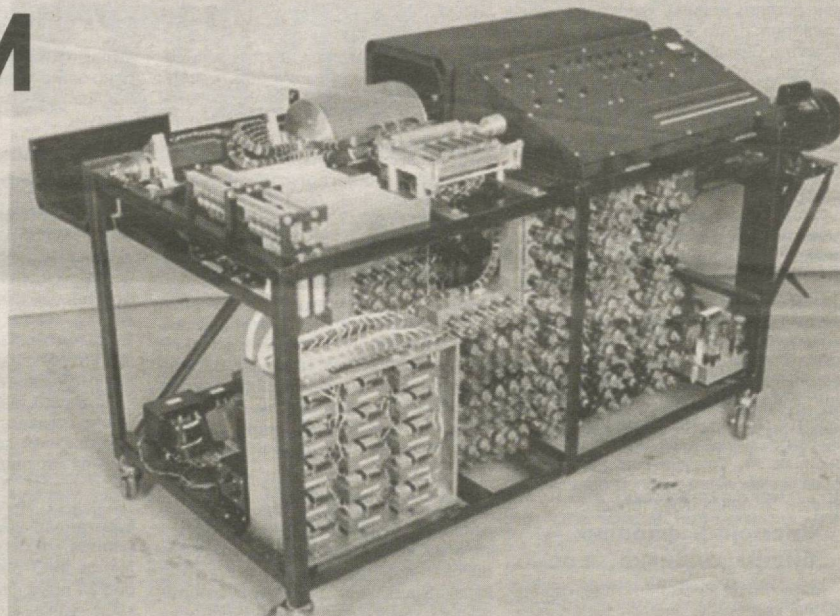
1939 йилда Атанасов—Берри — ABC (Atanasoff—Berry Computer) лойиҳасининг дастлабки чизмалари вужудга келди. Машинани лойиҳалаш ва қуриш ишлари 1942 йилнинг ўрталаригача давом этди. Машина фақат қўйиш ва айириш амалларини бажаришга мўлжалланган бўлиб, жараёнда перфокарталар (маълумотларни автоматик ишлаш тизимларида фойдаланишга мўлжалланган ахборот сақловчи ускуналар ёрдамида маши-

санок тизимига айлантириш тамойили ишлаб чиқилган эди. Клиффорд Беррининг 1963 йили Р. Ричардсга ёзган хатида, хусусан, қуйидагилар баён этилади: «Машинани ихтиро қилишдан қўзланган ягона мақсад — чизикли алгебравий тенгламаларнинг катта тизимларига ечим топиш эди».

Атанасов—Берри компьютерида иккилик арифметикасидан фойдаланилган бўлиб, сўзнинг узунлиги битда ҳисобланар эди. Компьютернинг ички хотираси бир вақтнинг ўзида иккита тенглама коэффициентини сигдиришга қодир бўлиб, оралик натижаларнинг ҳар бири 30та 50 разрядли иккилик сонлардан иборат махсус перфокарталарда сақланарди. Жараёнинг кейинги босқичида ушбу перфокарталар машина томонидан қайта санокдан ўтказиларди. Перфокарта бир сония давомыда ҳисобдан ўтар, аммо уни ускуна ичига қўлда киритиш лозим эди.

Икки тенглама орасидаги ўзгарувчи сонларни рўйхатдан чиқариш учун машинага энг кўпи билан 90 дақиқа керак бўлар, лекин одатда бу амал нисбатан камроқ вақт оралиғида бажариларди, дейилади «Компьюлента» манбасида.

Машинага дастлабки маълумотлар махсус карталар ёрдамида киритилган. Ҳар бир кар-

рон ҳисоблаш машинаси устида қатор йиллардан бери тадқиқотлар олиб бораётгани ва бу борадаги саяёҳаракатлар бир йилдан сўнг якуланиши» ҳақида мақола чоп этилди.

Пенсильвания штатидаги Урсинус коллежи ўқитувчиси, физика фанлари доктори В.Маучли 1941 йилнинг 30 сентябрида Ж.В.Атанасовга хат йўллаб, ҳисоблаш қурилмаси устида иш олиб бораётганини билдиради ва Атанасов машинасига доир айрим муҳим чизмалардан фойдаланишга рухсат сўрайди. Кейинчалик Ж.В.Атанасовнинг тақлифи билан В. Маучли бир неча кун Айова коллежида бўлиб, олим ҳамда унинг ёрдамчиси К.Берри олиб бораётган ишлар — ҳисоблаш машинаси лойиҳаси, унинг иш тамойили ва тузилиши билан батафсил танишиб чиқади.

1942 йилнинг баҳорида Ж.В. Атанасов машинасининг компьютернинг ташқи қурилмалари — перифериядан бошқа асосий ишлари якулонилади. Аммо Иккинчи жаҳон уруши давом этаётган, ҳарбий вазиятлар чигаллашётган бир

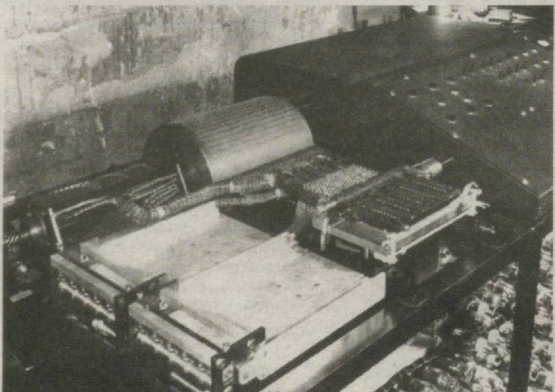
да қарийб 12 йил компьютерлар устида иш олиб бордим», деб ёзади. Урушдан сўнг у қачонлардир бошлаб қўйган ишини давом эттиришга шошилмади. Йиллар ўтиб, олим компьютер яратиш билан боғлиқ ҳаракатларини тўхтатиб қўйганидан қаттиқ афсус чекади, аммо ўша пайтда Ж.В.Атанасов компьютер имкониятларини тўла тасаввур қила олмас, унинг яқин бошқарилини ҳаёлига ҳам келтира олмасди.

«Сайнс» илмий нашрида ёзилишича, 1943 йили В. Маучли ва П.Эккерт ҳисоблаш машинасини яратиш учун маблағ ажратиш талаби билан Вашингтонга хат йўллайди. Вашингтон артиллерия бошқармаси ва Пенсильвания университети ўртасида «Баллистик жадвалларни ҳисоблашга мўлжалланган электрон машина яратиш» борасида шартнома имзоланади ва бошқарма моддий таъминотни ўз зиммасига олади. В. Маучли лойиҳа раҳбари, П.Эккерт эса бош муҳандис этиб тайинланади. Мазкур ишга, шунингдек, 10 нафар малакали муҳандис, 200дан ортиқ илмий-техник

Болгария Фанлар академиясининг тақлифи билан тарихий ватанига ташриф буюради ҳамда Болгария Халқ йиғини Президиумининг қарорига кўра «Электрон ҳисоблаш машинасини яратишга қўшган муносиб ҳиссаси учун» давлатнинг I даражали Кирилл ва Мефодий ордени билан тақдирланади.

Хулоса ўрнида шунини айтиш мумкинки, бугун биз фойдаланаётган компьютерларнинг яратилишида профессор Ж.В.Атанасов, К.Берри, В.Маучли ҳамда П.Эккертнинг бирдек ҳиссаси бор. Ж.В.Атанасов ҳамда К.Берри биринчилар қатори автоматик электрон ҳисоблагичнинг иккилик санок тизими асосида ишлаш ва хотирага эга бўлишини амалда исботлашган бўлса, В.Маучли ҳамда П.Эккерт профессор ғояларидан фойдаланиб, электрон ҳисоблаш машинасини яратиш, унинг имкониятларини амалда намоиш қила олдилар.

Жўракул ДАВЛАТОВ,
Олот иқтисодиёт коллежи
информатика ва
ахборот технологиялари
фани ўқитувчиси

АУТИЗМ САБАБЛАРИ АНИҚЛАНДИ

Океанортидаги Маунт-Синай тиббиёт мактаби тадқиқотчилари болаларда аутизмнинг шаклланишига сабаб бўладиган 10та кимёвий модда рўйхатини эълон қилди. Шу сабаб олимлар мазкур хасталикнинг ташқи омилларини аниқлашга оид изланишларга эътибор қаратиш зарур, дея таъкидлашмоқда.

Олимларнинг сўзларига кўра, аутизм бош мия ривожланишидаги оксаш оқибатида юзага келиб, ижтимоий мулоқот етишмаслиги, қизиқишнинг чекланганлиги ва такрорланувчи хатти-ҳаракатлар билан таърифланадиган хасталикдир. Бугун биргина АҚШда ҳар юзтадан бир болага мазкур хасталик ташхиси қўйилади. Мамлакатдаги Фанлар академиясининг маълум қилишича, аутизм ва гiperfaollik, эътибор етишмаслиги каби хасталикларнинг 3 фоизи атрофдаги заҳарли моддалар, 25 фоизи эса атроф-муҳит омилларининг генетика билан ўзаро таъсири тufайли юзага келар экан. Жараёнда олимлар аутизмнинг ривожланишида токсин моддаларнинг ўрни қанчалик эканини аниқлашга ҳаракат қилишди. Боиси, хасталикни ривожлантирувчи ташқи омилларни билиш, унинг олдини олиш имконини беради. Шу тариқа, аутизмнинг ривожланишига кўрғошин, метилсимоб, полихлор бифенил, фосфор-органик пестицид, хлорорганик пестицид, эндокрин емирувчи, автомобиль газлари, полициклик углеводород, бромли оловга чидамли қўшимчалар ва перфтор бирикмалар энг кўп таъсир ўтказиши аниқланди.

ҲАВО ЭМАС, СУВГА БОҒЛИК

Халқаро олимлар гуруҳи ўтказган тадқиқот куруқликка бирикиб, битта геологик тузилмани ҳосил қилувчи сувости музлик қисмини ювадиган илиқ сув оқимлари Антарктида музларини эритувчи асосий омил эканини кўрсатди. Жараёнда ўрганилган 54та музликнинг 20таси айнан шу сабаб кичрайиб бораётгани кайд

этилди. Мавзуга оид мақола «Табиат» («Nature») журналида чоп этилди.

Ушбу музликларнинг аксарияти Антарктида ғарбида жойлашган. Британия антарктик хизмати илмий ходими Хэмиш Причарднинг таъкидлашича, ёзда ҳаво ҳарорати у даражада юқори бўлмаса ва музликларнинг тепа қисмидаги музлар эримаса ҳам катта микдордаги музларнинг йўқолиши кузатилади. Негаки, уларнинг ўрнига барча «иш»ни сувости илиқ оқимлар бажаради.

Шу ўринда савол туғилади: ушбу сувости илиқ оқимлар қаердан пайдо бўлади? Таъкидлашчи, Антарктидадаги шамоллар диаграммасидаги ўзгаришлар иқлим ўзгариши тufайли юзага келган. Бу океаннинг оқим тезлиги ва йўналишига ҳам таъсир кўрсатган. Натижада, сузиб юрувчи музликлар остида илиқ сув йиғилиб қолган.

«ЕВРОКОМ МОНСТЕР» — ЭНГ ЯХШИ НОУТБУК

Кўҳна қитъанинг «Евроком» («Еurocom») компанияси «Интел» аппарат платформаси асосида ишлаб чиқилган «Монстер 1.0» русумидаги ихчам компьютер тақдироти ўтказди. Техник ангиллик мутахассислар томонидан дунёдаги энг яхши 11,6 дюймли ноутбук, дея эътироф этилмоқда. Бу ҳақида «ФизОрг» манбаси хабар берди.

Компьютерга 2,6 ГГц («турбо» тизимида эса 3,6 ГГцгача)

частотали, тўрт ядроли Core i7-3720QM процессори, 8 гигабайт оператив хотира ускунаси, 1 терабайт ахборот сизимиға эға қаттиқ диск, 2 гигабайт хотираға эға GeForce GT 650M график тезлаткич ўрнатилган. Шунингдек, ноутбук 1,3 мегапикселли матрица, кардридер, вай-фай (Wi-Fi)

ва блютуз симсиз алоқа адаптерлари, стернеофоник динамиклар ҳамда 3та USB портларига эға. Ҳозирча 850 долларға баҳоланаётган «Евроком Монстер» ноутбукининг оғирлиги 1,8 килограммға тенг. Унинг яна бир устунлиги амалларни бажариш тезлигида бўлиб, бу компьютердан мунтазам фойдаланадиганлар учун айниқса қулай.

Наргиза РУСТАМБЕКОВА тайёрлади.

АҚШнинг Даромадлар сугуртаси федерал агентлиги расмий маълумотларига кўра, молиявий танг аҳвол сабабли жорий йил бошидан шу кунгача мамлакатдаги 22та банк ёпилган бўлиб, мазкур кўрсаткич йил охириға қадаp 50—60тани ташкил этиши тахмин қилинмоқда.

Жорий йилда Буюк Британиянинг «Бритиш Петролиум» нефть компанияси Мексика кўрфазига учта янги бургулаш қурилмаларини ишга туширганлигини ҳамда бу йўналишдаги ишлар учун келгуси ўн йил давомида ҳар йили 4 миллиард доллардан маблағ сарфлашини маълум қилди.

Океанортидаги Аризона штатининг Гилберт шаҳарчасида 4 нафар одам (улардан бири 2 ёш атрофидаги қизча) номтаълум шахс томонидан ўт очилгани сабабли воқеа жойида ҳалок бўлган, жиноятчи эса ўз жонига қасд қилган.

Нуфузли «Блумберг» иқтисодий таҳлил корпорацияси тузган рейтингга кўра, ўтган йилдан бери етакчиликини сақлаб келаётган Сингапурнинг «Oversea-Chinese» («OCBC»), Гонконгнинг «BOC» ва Канаданинг «CIBC» банклари дунёдаги энг ишончли молиявий ташкилотлар сифатида эътироф этилди.

Финляндия ҳукумати Нью-Йорк, Лас-Вегас, Венеция, Берлин ва Бильбао шаҳарларидан сўнг Хельсинкидан ҳам тақлиф тушаётган машҳур Гугенхайм музейи филиалининг қурилиши жуда қимматга — тахминан 100 миллион евро талаб этиши боис, мамлакат ҳудудида унинг барпо этилишидан воз кечишға қарор қилди.

«Стандарт энд Пор'с» («Standard & Poor's») халқаро рейтинг агентлиги Латвиядаги молиявий аҳволни батафсил ўрганиб қикқач, ҳукуматнинг бюджет камомадини қамайтириш ва ялпи ички маҳсулот ҳажмини орттириш йўлидаги самарали саъй-ҳаракатлари тufайли унинг 2009 йил февралда бекор қилинган «барқарор ривожланувчи» инвестицион рейтингини қайтарди.

1988 йилда Тошкент шаҳар Ҳамза туманидаги 43-кечки ўрта мактаб томонидан Эргашева Марьям Владимировна номиға берилган № 474632 рақамли шаҳодатнома (аттестат) йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги раҳбарияти ва жамоаси вазирлиқнинг Молиялаштириш, бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботи бошқармаси гназачиси Дониёр Кўчқоровға отаси **Неъмат ота КЎЧҚОРОВ**нинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Реклама • Эълонлар • Реклама • Эълонлар • Реклама • Эълонлар • Реклама • Эълонлар

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Республика ихтисослаштирилган мусиқа ва санъат академик лицейи 2012-2013 ўқув йили учун мусиқа ва санъат йўналишларига қабул ЭЪЛОН ҚИЛАДИ!

Ҳужжатлар 2012 йил 1-20 июль кунлари қабул қилинади. Академик лицейға умумтаълим муассасаларининг 4-синфини тугатган ўқувчилар танлов асосида қабул қилинади.

Танловда иштирок этиш учун ўқувчиларнинг қўйидаги ҳужжатлари топширилади:

1. Директор номиға ариза.
2. Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома нусхаси.
3. 086-У шаклидаги тиббий маълумотнома.
4. Ўқувчининг тиббий ва эмлашлар дафтари (ўқиш жойидан).
5. 6 дона 3x4 ўлчамдаги фотосурат.
6. Психологик-педагогик ташхис дафтари асли ва дафтар асосида ўқувчининг қизиқишлари, ўқув фанларини ўзлаштириши ҳақида тасдиқланган тавсифнома.
7. «Баҳолар табели»нинг нусхаси.
8. Ота-онасининг паспорт ва никоҳ гувоҳномаси нусхалари ҳамда иш жойидан (иш жойи бўлмаганда маҳалладан) маълумотнома.
9. Ўқувчининг ижодий ишлари (агар улар мавжуд бўлса).

Ўқишға кириш учун ижодий (мусиқа ва санъат бўйича) синов имтиҳонлари, тест ва психологик-педагогик ташхис синовлари 23-26 июль кунлари ўтказилади.

РЕСПУБЛИКА ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МУСИҚА ВА САНЪАТ АКАДЕМИК ЛИЦЕЙИГА ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Манзил: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, «S» мавзеси,

Тел.: (+99871) 276-95-39, 276-61-35.

«ЎЗ ҲАЁТ ФОРМУЛАНГНИ ТУЗ!»

«Дунё шахмат тахтасига ўхшайди. Оқ ва қора тошлар ўртасидаги каби зиддиятлар абадул-абад давом этиб келмоқда. Ўйин аниқ ҳисоб-китоблар асосида хотима топангидек, дунё ва инсоният тақдири ҳам математик масалаларга чамбарчас боғлиқдир. Хато қўйилган қандайдир нотиғри қадам ҳаётимизнинг издан чиқиб кетишига сабаб бўлади. Бу йўлда адашмай десанг, ўз формулангни туз ва бутун умр унга амал қилиб яша. Ушанда эртанги кунинг порлок, матлабинг ижобат бўлар...».

Бу жумлалар математика фани ўқитувчиси Саид Маматкаримовнинг ён дафтарида олинган. Ҳақиқатан, математика барча фанларнинг отасидир, деб бежиз айтилмайди. Эртадан то кечгача йиллар ва йўллар бўйлаб аниқ вақт доирасида ҳаракат қилимиз.

Саид Маматкаримов бутун умр фарзандлар камолни, юртнинг эртасини ўйлаб яшайди. Бу заминдан буюк аждодлари сингари математик олимлар, ихтирочилар, шахмат чемпионолари етишиб чиқишини дилдан истади.

— Дўстим шахматга жуда қизиқарди, — дея ёдга олади меҳнат фан-

рийиси Файзулла Ҳамидов. — Боиси, шахмат математика билан уйғун. Бу спорт тури бўйича мусобақалар ташкил этиб, шогирдларини ҳалол курашга ундашдан, уларнинг руҳини кўтаришдан завқланарди. Мана, бугун мустақиллик туйғули унинг орзулари ушлаб, шахмат ривожига давлат миқёсида эътибор

Устозни замондошлари хўп эзгу хотиралар билан ёдга олади. Хусусан, у қишлоқ болалари ҳам барча қулайликларга эга таълим масканларида ўқишини, ўнлаб километр узоқликдаги мактабларга қатнаб эмас, ота-онаси бағрида — ўз қишлоғида таълим олишини, ўзбек йигит-қизлари халқаро майдонларда билимла-

ринали намойиш этиб, барчани лол қолдиришини орзу қилар эди.

Юртимиз мустақилликка эришгач, унинг ниятлари рўёбга қикди. Мисол учун, Лалмикор қишлоғининг ўзида ҳам мухташам касб-хунар коллежи бунёд этилди. Даргоҳда энг замонавий касб-хунарларни эгаллаётган ёшлар юрт қорига ярамоқда.

Бугун Саид Маматкаримов орамизда йўқ. Бироқ унинг ёди, эзгу касадлари шогирдлари билан яшамоқда. Яқинда бир гуруҳ шогирдлари ва яқинлари тўплашиб, устознинг ибратли фикрлари, фаилатларини эслашди. Зеро, элу юрт фаровонлиги йўлида меҳнат қилган фидойи инсонлар асло унутилмайди.

Товбой
ХЎЖАМБЕРДИЕВ

«Одамларни севиб яшайман», дейди у. Ўзини севган одамгина бировларни яхши кўра олиши мумкин. Уни кўпчилик билади, танийди, Ўзбекистон Халқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимов айтмоқчи, «Эл орасидаги инсон» — Муртазо ака Султонов!

У меҳнат фаолиятини Хоразм вилоятида қурувчи-муҳандис сифатида бошлаганини эса аксарият танишлари ҳам билмас керак. 1961 йили

бўйича ўринбосари лавозимига тайинланишига омил бўлди. Республикаидаги олий ўқув юртининг, улар қошидаги ётоқхона маданият саройларининг қурилишини ташкил этишда Муртазо аканинг беиминнат ҳиссаси бор.

Муртазо ака қайси ишга қўл урмасин, аввало, шу ишга доир нимаки бўлса, барини эринмай ўрганиб чиқади. Мабодо бирор муаммо чиқиб қолгудек бўлса ҳам

ЭЛ ОРАСИДАГИ ИНСОН

Тошкент темир йўл транспорт муҳандислари институтининг сановат ва фуқаро қурилиш факультетини тамомлагач, Урганчдаги 167-қурилиш трестига ишлади. «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қурувчи» унвони ана шу касбга меҳри учун берилган.

Муртазо Султонов амалиётни илм билан бирга олиб борди. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент халқ ҳўжалиги институти аспирантурасининг сиртки бўлимида тахсилини давом эттирди. Шу боис унинг хизмат сўрономасида «Иқтисод фанлари номзода» жумласини ўқиганда ҳайратланманг.

Уни илм таълимга яқинлаштирган бўлса, ишбилармонлиги Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигини қурилиш, молия, иқтисод ва моддий-техника таъминоти

қўл силтаб, ишни чала ташлаб кетмади. Уни охирига етказмагунча тинчимади.

Бу инсон билан тақдир мени илк бор Тошкентдаги 21-Меҳрибонлик уйида қайта таъмирлаш ишлари кетаётган пайтда учраштирган. Ушанда Муртазо Султонов Халқ таълими вазири ўринбосари вазифасида эди. Муртазо ака Меҳрибонлик уйи тарбиячи ва хизматчилари, ҳатто болаларни билиб олиб, уларга эски қадрдонлардек мурожаат қиларди. Меҳрага зор болалар билан узоқ суҳбатлашар, ҳазиллашар, эркаларди.

Кейинчалик ҳам у киши билан ишлашди. Хизмат давомида унда нафақат раҳбарлик санъати, балки муомала маданияти, инсонийлик хислати жуда кучли эканини англадим. Устоздан соҳа иши билан бирга-

Ehtirom

ликда илму адабни, халққа хизмат қилишни, инсонларни қадрлашни ҳам ўргандим.

Муртазо аканинг ажойиб фаилатларидан яна бири камтарлиги, одамийлигидир. Бировнинг бошига мусибат тушса, четда турмайди. Дарров кўнгил сўрайди, ёрдами-ни аямайди.

Ҳалол меҳнат қилган инсонни халқ эъзозлайди, қадрлайди. Муртазо Султонов ҳам ана шундай умри меҳнат билан ўтган, дўсту ёрлари, шогирдлари олдида ҳурмат топан инсонлар сирасига қиради. У кишининг хонадонларида кўп бўлган. Умр йўлдоши Мафтуна опа ҳам жуда меҳмоннавоз аёл. Бундай дилдорлар кишилар хонадонидан меҳмон аримайди.

Умри меҳнат билан ўтган одам тинч ўтира олмас экан. Бугун ҳам устоз кўннинг қорига яраб юрибди.

Р.АКРОМОВ,
«Меҳнат шухрати»
ордени соҳиб

Малака ошириш курси тингловчилари сафига рўйхатга олинган йигитнинг «Иложи бўлса, мени Ботир аканинг гуруҳига ёзиб қўйсангиз,» деган илтимосини эшитиб, бунинг сабаби билан қизикдик. «У кишини шахсан танимайман, лекин малака оширишга кетаётганимда агар мактабни бошқаришнинг сир-асрорларини билмоқчи бўлсанг, Ботир ака Исмоловнинг ўғилларини олгин, деб маслаҳат беришган эди», дея жавоб қайтарди.

ний номидида Халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш марказий институти махсус фанлар бўлимига ишга қабул қилинди. Орадан бир йил ўтиб, раҳбар педагог кадрлар билан ишлаш бўлимининг катта методисти лавозимига, бир йилданг сўнг, шу бўлимининг раҳбари лавозимига ўтказилди.

Мамлакатимиз мустақилликка эришгандан кейин институт фаолияти янада кенгяра бошлади.

Ta'lim fidoyilari

Омон Сувонов Сирдарё давлат педагогика институти — ҳозирги Гулистон давлат университети ташкил топган кундан эъти-

боран фаолият юритиб келаятган, шу даргоҳда маҳоратли педагог даражасига эришган инсонлардан бири. Ҳамиша чеҳраси очик, самимий, меҳрибон, шу билан бирга, ўзи ҳамда шогирдларига нисбатан талабчан домлада инсонийлик, баргиреклик хислатлари муҳасам. Таълим ва тарбия жараёнини уйғун олиб

борган устоз методологик фаолият бўйича бой тажрибага эга. Университет жамоаси уни фалсафа, психология, физиология, тарих, адабиёт каби илмларни ҳам педагогика фани муаммолари билан изчил боғлаб оладиган, интегратор таълимнинг моҳиятини чуқур ўзлаштирган олим сифатида билишади.

Бугунга қадар устоз 200дан ортиқ ўқув-методик мақолалар чоп эттирган, ўндан ортиқ ўқув-методик қўлланмалар яратган. Шунингдек, замонавий педагогик ва ахборот коммуникация технологияларини таълим жараёнига татбиқ қилиш бўйича электрон ресурс мажмуалари муаллифидир. Баркамол авлод тарбиясининг долзарб вазифаларига оид қўллаб мақолалари ҳам ўқувчилар эътиборини қозонган. Х.Қаршибоев билан ҳам муаллифликдаги «Мустақил таълим фаолиятини ташкил этишнинг илмий-методик асослари» қўлланмиси, Х.Абдукаримов билан ҳаммуаллифликдаги «Педагогик технология ва педагогик маҳорат» ҳамда «Педагогик маҳорат» ўқув-методик қўлланмалари ўқитувчи-мураббийларга таълим-тарбия самарадорлигини ошириш бўйича йўриқнома

бўлиб келмоқда. Б.Ўроқов ва И.Ўроқов билан ҳамкорликда тайёрлаган «Ўзбекининг туркман — юз эли ва унинг шажараси» монографиясида оиладан миллатгача боғланиш тартиби, босқичлари, ўтган аждодларнинг турмуш тарзи, инсонпарварлик ва ватанпарварлик туйғувининг шаклланиши масалалари кенг ёритилган. Монографияда шажарашуносликка оид тадқиқотлар таҳлил этилган, энг асосий тушунчаларга изоҳ берилган. Оила шажараларининг жадваллари келтирилган. Қизи-

карлиси, китобдан ҳар бири ўз оила шажарасини тайёрлаш учун методик тавсиялар олиши мумкин.

Омон Сувонов илмий изланишлар олиб бориш билан бир қаторда, узоқ йиллар педагогика ва психология кафедрасини бошқарди. Бугун домланинг кўплаб шогирдлари фан доктори ва фан номзода илмий даражаларини эгаллаб, устоз билан елкама-елка меҳнат қилиб келмоқда. Домла ўзининг касбий педагогик фаолиятини жамоат ишлари билан узвий боғлаган ҳолда олиб бормоқда. Жумладан, университет бирлашган қасаба уюшмаси раиси, факультет декани ўринбосари лавозимларида ҳам фидойилик кўрсатиб меҳнат қилди.

Домланинг самарали ва шарафли меҳнатлари ҳукуматимиз томонидан алоҳида тақдирланган. У 2005 йили «Шухрат» медали, 2011 йили «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига 20 йил» эсдалик нишонига сазовор бўлди.

Ҳабибулло АБДУКАРИМОВ,
ГулДУ педагогик инновация маркази раҳбари

УСТОЗЛАР МУРАББЙСИ ТАБАРРУК ЁШДА

Дарҳақиқат, Ботир Исмолов Абдулла Авлоний номидидаги Халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш Марказий институтининг тамал тошини қўйган, институтнинг ривожланиш тарихини ўзининг таржимаи ҳоли билан чамбарчас боғлаган заҳматқаш устоз-мураббийларидан.

Ботир ака Тошкент вилояти педагогика билим юртини битириб, мактабда бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишлаш билан бир вақтда педагогика институтининг кечки бўлимида тахсил олишни ҳам давом эттирди. Бу ерда республикаимизда машҳур методист-педагоглар Я.Ғуломов, Н.Ғуломов, М.Маҳмудов, А.Бобожонов ва бошқаларнинг таълимини олди.

1962 йилдан Абдулла Авло-

Фанлар бўйича кафедралар очилди. Вилоятларда ҳам турли семинар-тренинглар ташкил этила бошлади. Институт кафедраларининг иш фаолияти кенгайди ва масъулияти ортди. Ана шу даврдан то айти кунгача Ботир ака мактабшунослик (ҳозирда таълим муассасаларини бошқариш) кафедрасида катта ўқитувчи лавозимига ишлаб келмоқда. Халқ таълими тизими ходимларининг малакаларини ошириш соҳасидаги самарали меҳнати, серқирра ўқув-усlubий фаолиятини ҳисобга олиб, 2004 йили унга институти доценти фахрий унвони берилди. У Ўзбекистон халқ таълими аълочилиси ҳамдир.

А.БАХРОМОВ,
Абдулла Авлоний номидидаги
ХТХҚТМОМИ
кафедраси мудири

БЎЛАЖАК ЧЕМПИОНЛАР МАКТАБИ

— "Умид нихоллари" спорт мусобақаларининг республика финал ўйинлари бошланишига ҳам санокли кунлар қолмоқда. Ана шу мусобақанинг финал учрашувларида ўз имкониятимни сынаб кўриш бахтига эришганимдан жуда хурсандман. Мен бу мусобақага жиддий тайёргарлик кўриб, вилоят босқичида белбоғли кураш бўйича 1-ўринни эгалладим, — дейди ҳаяжон билан Нурота туманидаги 13-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби шугулланувчиси Мамаражаб Раҳматов.

Мамаражаб тумандаги 19-мактабда аъло баҳо-ларга ўқиш билан бира-га, спорт тўғрисидаги мунтазам қатнашишга одатланган. Аввалига бўш вақтида шунчаки шугулланиб юрган бу ўқувчи, кейинчалик ота-боболаримиз ардоқлаган белбоғли кураш спортига бутун вужуди билан қизиқиб қолди. Иштиёқ уни мазкур спорт сирла-рини пухта эгаллашга ундади. Ўз устида ти-нимсиз ишлаши, кураш-нинг нозик усулларини ўзлаштиргани натижаси-ни берди. Дастлаб синфлараро ўтказилган беллашувларда тенгдош-

ларидан устун келди. 2006 йилдан Нурота ту-манидаги "Нажмиддин полвон" кураш мактаби-га қатнай бошлади. Мил-лий ҳамда белбоғли ку-раш сирларини тажриба-ли мураббий Юсуф То-гаевдан кунт билан ўрганди. Машгулотларда фаол иштирок этиб, ду-клан максадлар сари да-лал илдамлади.

Спортда доим аниқ максадга йўналтирилган ҳаракат муваффақият га-рови бўлиб келган. Бу М.Раҳматовнинг ҳаётида ҳам ўз тасдиғини топди. У кураш бўйича "Умид нихоллари" ўйинлари-нинг туман ва вилоят бос-

қичида фаол иштирок этди. Спортчи ўтган йили кураш бўйича Қўқон шаҳ-рида БСРЖ соврини учун ўтказилган мусобақада 2-ўринни қўлга киритди.

Айтиш керакки, Нуро-та туманидаги 13-болал-лар ва ўсмирлар спорт мактабида Мамаражаб сингари интилувчан спортчи ёшлар талайги-на. Бу ерда 686 нафар ўқувчи спортнинг бешта тури бўйича шугуллана-япти. "Умид нихоллари-2012" спорт мусобақала-рининг туман ва вилоят босқичларида миллий ва белбоғли кураш, бадий гимнастика бўйича ишти-рок этган ўқувчилар юқори ўринларни эгал-

лаб, голиб ва соврин-дорлар қаторидан жой олишди. Жумладан, Оятбону Ҳамроева, Ла-тофат Каримова, Лайло Ахатова, Азиза Тиллае-ва мураббий Юлдуз Олимовадан бадий гим-настика сирларини пух-та ўрганишмоқда. Оят-бону тумандаги 6-мак-табнинг 9-синфда тах-сил олади. Гимнастика бўйича туман, вилоят му-собақалари иштирокчи-си. Жумладан, у "Умид нихоллари-2012" мусо-бақалари туман босқичи-да 1-ўринни, вилоятда 2-ўринни олди.

Мактаб ўқувчилари-нинг мусобақаларда сов-ринли ўринларни эгал-лашда Жўрабек Эрга-шев, Юсуф Тогаев, Фе-руз Аҳмедов каби мохир мураббийлар ҳиссаси катта, албатта. Мана шун-дай мураббийлар қўл ости-да тарбияланаётган ўқувчиларга бўлажак си-новларда омад тилаймиз.

Раёно РАББИМОВА
Навоий вилояти

ТОНГИ СИНОВ ГОЛИБИ

«Формула-1» бўйича Италиянинг Мужелло шаҳрида ўтказилган пойғаларнинг учинчи кунини тонги кимўзар синови бўлиб ўтди. Унда дунёнинг энг етакчи спортчилари майдонда ҳозир нозир бўлишди.

Тезлик ва чаққонлик уйғунлигида кечган мусобақада голиблик

«Red Bull» жамоаси вакили Себастьян Феттелга насиб этди. Унинг белги-ланган масофани бир бора айланиб чиқиши учун 1 дақиқаю 21 сония кироя қилди.

Ундан кейин маррага «Lotus» вакили Ромен Грожан (1.21,334) етиб келди. Қўч-ли учлики эса «Ferrari» жамоаси пойғачиси Фернандо Алонсо (1.21,363) яқуллаб берди.

Эслатиб ўтамиз, «Формула-1» мусобақаларининг бу каби си-нов пойғалари 2008 йилдан буён ўтказиб келинади.

ЭНГ ЧИРОЙЛИ ГОЛ

Англиянинг «Манчестер Юнайтед» футбол клуби ҳужумчиси Уэйн Рунининг «Манчестер Сити»га қарши ўтказилган учрашувда урган голи Англия премьер лигаси тарихидаги энг чиройли гол деб тан олинди, деб хабар бер-ди АР манбаси.

Ўтган йилнинг 12 февралда «Олд Траффорд» майдониде кеч-ган матча Нани томонидан етказиб берилган тўпни Руни рақиб дарвозасига фантастик тарзда йўллаб, «қизил ибليسлар»га ниро-ятда муҳим галабини (2:1) ҳадя этганди.

Руни билан бу борада бир қатор номдор футболчилар рақибат-га киришганди. Хусусан, «Манчестер Юнайтед»нинг собиқ ари-м ҳўмючиси Давид Бекхэмнинг 1996 йилда «Уимблдон» клубига йўллаган бетакорр голи ва «Арсенал» жамоаси ҳўмючиси Тьерри Анрининг 2000 йилда айнан «МЮ» дарвозасига киритилган ажойиб голи ҳам бор эди.

Шундай қилиб, премьер-лига ташкил этилганидан 20 йилли-гига аталган сўрономда Рунининг омади чоғди.

КУРАШ ДАВОМ ЭТАДИ

Теннис бўйича Португалиянинг Эшториле шаҳрида ўтказилаётган халқаро турнирнинг чорак финали иштирокчилари номи маълум бўлмоқда. Афсуски, турнирни муваффақият билан бошлаган юрдошимиз Денис Истомин франциялик рақибига имкониятни бой бер-ди.

Ушбу нуфузли мусобақада ўтган йили зафар қўчган аргентина-лик мохир ракеткачи Хуан Мартин дель Потро нимчорак финалдан қийинчиликсиз ўтди ва чорак финал йўлланмасини қўлга киритди. 1 соат давом эт-ган учрашувда дель Потро рақиб — майдон мезбони Руи Машадуни икки сет на-тижасига қўра, 6:1, 6:0 ҳисо-бида етди.

Маълум бўлишича, «US Open-2009» мусобақаси чем-пионининг чорак финалдаги рақиб испаниялик Альберт Монтань-ес бўлади.

Эслатиб ўтамиз, турнирнинг умумий ютуқ жамғармаси 400 минг еврони ташкил этади.

ХОПКИНС БОКСДАН КЕТМАЙДИ

Хабарингиз бор, 47 ёшли америкалик боксчи Бернард Хопкинс шу йилнинг 28 ап-релида ватандоши Чед Доусонга қарши ўтка-зилган жандаг мағлубиятга учраб, чемпион-лик камарини бой берганди.

Аммо бу мағлубият унга айтарли руҳий таъсир ўтказмади. Чун-ки журналистларга берган интервьюсида тажрибали боксчи про-фессинал фаолиятини ҳали да-вом эттирмоқчи эканини ишонч билан таъкидлаган. Хопкинс яна чемпионлик камари учун кураш олиб бормоқчи, деб хабар берди ESPN манбаси.

У 2011 йилнинг май ойида Жан Паскалга қарши рингга қўта-рилганди ва галаба қозонганди. Мазкур муваффақият «кекса» спортчиға 79,4 килограмм вазн тоифасида WBC таснифидаги чемпионлик камарини ҳам тўхфа этганди.

«BoxRec.com» сайтида ёзилишича, Хопкинс профессинал фа-олияти давомиде жами 62 жанг ўтказиб, уларнинг 52 тасида за-фар қўчган.

БАРКАМОЛЛИК САРИ ҚАДАМЛАР

Юртбошимиз ташаббуси билан ташкил этилган Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ёшларни спорт-га жалб этиш борасида кенг қўламли ишларни амалга ошир-моқда. Жумладан, Хоразм вилоятида ўғил-қизларнинг спорт би-лан шугулланиши учун етарли шарт-шароитлар яратилган. Ўтган йилда жами 13та спорт объектида қурилиш ҳамда қайта таъ-мирлаш ишлари олиб борилди. Урганч шаҳрида 2та сузиш ҳав-заси, туманларда 8та болалар спорт иншооти ва бир қатор бошқа объектлар фойдаланишга топширилди.

Замонавий дизайн асосида бунёд этилган, зарур спорт ин-вентарлари билан жиҳозланган мажмуаларда ёшларнинг нафақат жисмоний чинқиши, балки про-фессинал спорт турлари билан шугулланиши учун ҳам имконият-лар мавжуд. Қолаверса, вилоятда спортга қизиқувчи ўғил-қизлар сони йил сайин ортиб бораётир. Масалан, 2008 йилда 6—15 ёшда-ги ўқувчиларнинг жами 31,7 фоиз-ни спорт билан шугулланган бўлса, 2011 йилда бу кўрсаткич 36,6 фоизни ташкил этди. Спорт билан мунтазам шугулланувчи ёшлар 2008 йилда 10,2 фоизни, 2011 йилда эса 12,2 фоизни таш-кил этгани ижобий ҳол, албатта. Шунингдек, 2008—2011 йиллар давомиде спортчи қизлар сони ҳам сезиларли — 11,5 фоизга ортди.

Таъкидлаш керакки, сўнгги 7 йил ичида «Баркамол авлод» ва «Умид нихоллари» мусобақала-рида вилоят жамоаси юқори ўринларни эгаллаб келмоқда. Болалар ва ўсмирларда спортга қизиқишнинг ортиши туфайли бадий ва спорт гимнастикаси, трамплин, байдаркада эшак эшиш, чим устида хоккей, гим-настрада, тазквандо ва бошқа спорт турлари секциялари сони кўпайиб борапти. Воҳада аёллар спортти йил сайин ривожланмоқ-да. Жумладан, умумтаълим мак-таблари ҳамда ўрта махсус, касб-хунавар таълим муассасаларидаги 4527та спорт тўғраги аъзолари-нинг 52803 нафарини қизлар ташкил этади.

Янгибозор туманидаги «Тўма-рис» ўқувчи қизлар футбол жамо-

аси республика олий лигасида мунтазам иштирок этади.

Барча туманларда бадий гимнастика марказлари фаолияти йўлга қўйилган бўлиб, спортнинг мазкур йўналиши бўйича ташкил этилган 105та секцияда 1700га яқин спортчи қиз, спорт гимнаст-икаси бўйича эса 17та секцияда 281 нафар ёшлар (шундан 156 на-фари қизлар) шугулланади. Богот туманидаги бадий гимнастика марказининг Бешариқ қишлоғида жойлашган эски клуб биноси 2007 йилда Болалар спортини ривож-лантириш жамғармаси томонидан замон талаблари даражасида таъ-мирланб, гимнастика залига ай-лантирилди. Бугун ушбу мажмуа-даги 3та секцияда 138 нафар қиз бадий гимнастика билан шугул-ланмоқда. Ўтган йили Тошкент шаҳрида ўтказилган халқаро мах-сус олимпиадада Гўлбону Кенжа-ева ва Зухра Эгамова бронза ме-далини қўлга киритишди. Ҳозир-ги кунда мазкур залда 32 нафар қиздан иборат 2 гуруҳда гимнаст-рада тўғраги ҳам ташкил қилин-ган.

Феруза ТАНГРИБЕРГАНОВА,
«Ma'rifat» муҳбири

Реклама • Эълонлар • Реклама • Эълонлар • Реклама • Эълонлар • Реклама

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 23 январдаги ПҚ-573-сонли қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 20 августдаги 409-сонли ҳамда 2002 йил 25 январдаги 33-сонли қарорлари иж-росини таъминлаш мақсадида:

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 21 ноябрдаги 456-сонли қарори та-лаблари асосида, 2012-2013 ўқув йилида 1-синфга борадиган ўқувчилар ҳамда касаллиги туфайли яқка тартибда уйда таълим оладиган болаларга ўқув қуролларидан «Пласталин» маҳсулоти-ни харид қилиш учун қайта тендер савдолари ўтказди. Тендер комиссияси қарорига биноан ўқув қуролларидан «Пласталин» маҳсулоти бўйича «PAPER IMPREX» масъулияти чекланган жа-мияти голиб деб топилди.

Китоб миллатнинг қалб ва ақл кўзини ёритувчи офтобдир!

ҒАФУР ҒУЛОМ НОМИДАГИ НАШРИЁТ-МАТБАА ИЖОДИЙ УЙИ

Сизга тақдим этилаётган буюк ва таниқли шоир-ёзувчиларнинг бебаҳо дурдоналаридан бебаҳра қолманг!

Мурожаат учун манзил: 100128, Тошкент, Шайхонтоҳур кўчаси, 86.

Телефонлар: (+99871) 241-83-29, 241-35-47. Моб.: (+99897) 760-06-81. Web-сайтимиз: www.iptdgulom.uz E-mail: iptdgulom@sarkor.uz

Ma'rifat

TA'SIS ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi
vazirligi, O'zbekiston Oliy
va o'rta maxsus ta'lim
vazirligi, O'zbekiston
Ta'lim, fan va
madaniyat xodimlari
kasaba uyushmasi
Markaziy Kengashi.

Bosh muharrir:
Abdusamat RAHIMOV

Tahrir hay'ati: Madamin
ARIPJANOV, Jumanazar BEK-
NAZAROV, Baxtiyor DONIYOROV,
Farrux JABBOROV (bosh muharrir-
ning birinchi o'rinbosari), Akmal
ISLOMOV (mas'ul kotib), Mahmuda
MURZAYEVA, Husan NISHONOV
(bosh muharrir o'rinbosari), Nurlan
USMONOV (bosh muharrir
o'rinbosari), "Учитель Узбекиста-
на", Aleksey CHUKARIN (mas'ul
kotib, "Учитель Узбекистана"),
Sa'dulla HAKIMOV.

Gazeta
O'zbekiston Matbuot va axborot
agentligida № 0067 raqam bilan
ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-6416

INDEKS: 149, 150. Г-518.
Tiraj 49951.
Hajmi 4 bosma taboq.
Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3.

"Ma'rifat"dan materiallarni ko'chirib bosish
tahririyat ruxsatli bilan amalga oshirilishi shart.
Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqir:
qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas.

MANZILIMIZ: 100083, Toshkent,
Matbuotchilar ko'chasi, 32.

Web-site: www.marifat.uz

TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy
o'rta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-
53-16, fan, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi
yangiliklari bo'limi — 236-54-03, adabiyot, madaniyat,
kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi — 236-
54-69, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari
bo'limi — 236-54-23, siyosat, xalqaro hayot va sport
yangiliklari bo'limi — 236-55-58, reklama va marketing
bo'limi — 233-42-92(faks), 236-54-17.

Bahosi sotuvda
erkin narxda

Dizaynerlar:
Malohat TOSHOVA,
Liliya BINASHEVA.

Navbatchi muharrir:
Nargiza IBROHIMOVA.
Navbatchi: Sherati NAMOZOV.

"Sharq" nashriyot-matbaa
aksionerlik kompaniyasi
bosmaxonasi.

Korxona manzili: «Buyuk Turon»
ko'chasi, 41-uy

UzA axborot — 21.00
Topshirildi — 22.30